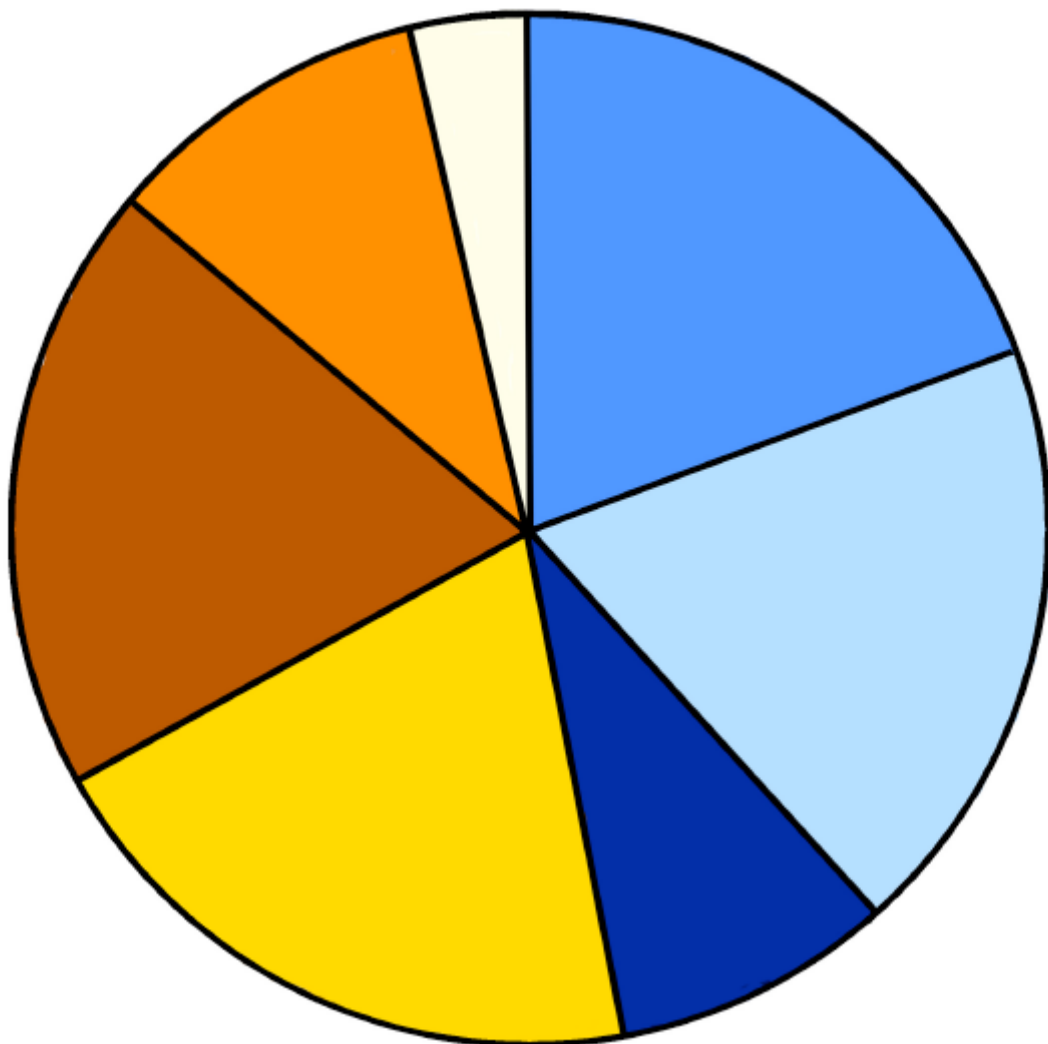

Interne evaluatie STW Valorisation Grant programma

Dr mr A.A.Th.A. Cools

15 januari 2010

Samenvatting

Met het STW Valorisation Grant programma wil STW bevorderen dat in commercieel opzicht veelbelovende kennis, die is ontwikkeld binnen Nederlandse universiteiten en onderzoeksinstituten tot commerciële exploitatie wordt gebracht. Dat doet STW door die universiteiten en onderzoeksinstituten met behulp van valorisation grants in staat te stellen de eerste stappen te zetten in het proces van valorisatie van dergelijke kennis.

Het programma is van start gegaan in 2004. In de eerste 10 aanvraagrondes zijn 306 fase-1 aanvragen en 95 fase-2 aanvragen ingediend. Van de fase-1 aanvragen zijn er 132 gehonoreerd en van de fase-2 aanvragen 44. In het kader van het STW Valorisation Grant programma is inmiddels gevaloriseerde kennis overgedragen aan 56 bedrijven, waarvan 48 start-ups.

Op basis van de belangstelling die het STW Valorisation Grant programma geniet bij de doelgroep en op basis van de resultaten die het programma al gedurende de eerste vijf jaren van zijn bestaan heeft opgeleverd kan de conclusie worden getrokken dat het programma duidelijk in een behoefte voorziet en tot concrete en voor de BV Nederland waardevolle resultaten leidt.

Mede daarom is nu de tijd aangebroken om de opzet en de uitvoering van het programma te professionaliseren.

Inhoud

1. Inleiding
2. Doelstelling van het STW Valorisation Grant programma
3. Opzet en uitvoering van het STW Valorisation Grant programma
 - 3.1 Documentatie
 - 3.2 Twee fasen
 - 3.3 Indienen van aanvragen
 - 3.4 Beoordelingsproces
 - 3.5 Medefinanciers
 - 3.6 Vergelijkbare programma's in Nederland
4. Doel van de evaluatie
5. Gegevens die zijn gebruikt voor de evaluatie
6. Resultaten van de evaluatie
 - 6.1 Uitwerking van eigen gegevens van STW
 - 6.1.a Ingediende aanvragen
 - 6.1.b Gehonoreerde aanvragen
 - 6.1.c Doorstroming van fase-1 naar fase-2
 - 6.1.d Ingediende aanvragen per discipline
 - 6.1.e Gehonoreerde aanvragen per discipline
 - 6.1.f Ingediende en gehonoreerde fase-1 aanvragen per universiteit
 - 6.1.g Ingediende en gehonoreerde fase-2 aanvragen per universiteit
 - 6.1.h Succes rate per universiteit
 - 6.1.i Financiering
 - 6.2 Uitwerking van antwoorden op vragen in de Questionnaire voor aanvragers/projectleiders
 - 6.2.a Respons
 - 6.2.b Resultaten
 - 6.2.c Bedrijven
 - 6.3 Uitwerking van antwoorden op vragen in de Questionnaire voor leden van de Beoordelingscommissie
 - 6.3.a Respons
 - 6.3.b Resultaten
 - 6.4 Meninge n over belang Valorisation Grant programma
 - 6.5 Onduidelijkheden over Richtlijnen Valorisation Grant en andere documentatie m.b.t. het Valorisation Grant programma
7. Conclusies en aanbevelingen

8. Bijlagen

1. Gebruikte afkortingen
2. Lijst met namen en affiliaties van de leden van de Beoordelingscommissie
3. Questionnaire voor aanvragers/projectleiders
4. Questionnaire voor leden van de Beoordelingscommissie
5. Vragen van aanvragers/projectleiders over Richtlijnen Valorisation Grant en andere documentatie m.b.t. het Valorisation Grant programma
6. Vragen van leden van de Beoordelingscommissie over Richtlijnen Valorisation Grant en andere documentatie m.b.t. het Valorisation Grant programma en de beoordelingsprocedure
7. Overzicht van bedrijven waaraan kennis is overgedragen die in het kader van het Valorisation Grant programma werd gevaloriseerd
8. Meninge van aanvragers/projectleiders over het belang van het STW Valorisation Grant programma en continuering van het instrument
9. Meninge van leden van de Beoordelingscommissie over het belang van het STW Valorisation Grant programma en continuering van het instrument

1. Inleiding

Nederlandse universiteiten¹ ontwikkelen, met behulp van voornamelijk publieke financiering, relatief zeer veel en bovendien kwalitatief hoogwaardige kennis, waaronder ook veel kennis die in commercieel opzicht veelbelovend is. De ervaring heeft geleerd dat een groot deel van die in commercieel opzicht veelbelovende kennis ongebruikt op de plank blijft liggen. Dit is de veel besproken kennisparadox, waarmee niet alleen Nederland, maar ook andere Europese landen te kampen hebben.

Een belangrijke oorzaak van de kennisparadox is gelegen in het feit dat er nauwelijks publieke financiering is voor valorisatie van kennis², zodat universiteiten hiervoor in belangrijke mate zijn aangewezen op financiering door private partijen. Zolang er nog geen proof of concept is, vinden private partijen echter doorgaans de risico's die het investeren in valorisatie van kennis met zich meebrengt veel te groot.

Een cruciale stap in het valorisatieproces is daarom het leveren van proof of concept.

Omdat er voor de eerste stappen in het valorisatie proces, van kennis als zodanig tot proof of concept, nauwelijks publieke financiering is te krijgen en omdat private partijen doorgaans zeer terughoudend zijn om al in dit stadium van het valorisatieproces investeringen te plegen, gaapt hier dus een financieringsgat, ook wel aangeduid als de "funding gap".

Het STW Valorisation Grant programma speelt hierop in. Het programma is geïnspireerd op het Amerikaanse SBIR (Small Business Innovation Research) programma, maar is strikt genomen geen SBIR programma. Het is als pilot project opgezet in 2004.

Inmiddels zijn er in het kader van het STW Valorisation Grant programma elf aanvraagrondes geweest en heeft het programma een meer definitief karakter gekregen. Het wordt nu beschouwd als een van de reguliere STW programma's.

1 Waar in dit Evaluatierapport sprake is van (een) (Nederlandse) universiteit(en), wordt daarmee bedoeld (een) universiteit(en) of (een) onderzoeksinstelling(en) die (in hoofdzaak) word(t)(en) gefinancierd door OCW. Onder een universiteit wordt mede begrepen het academisch medisch centrum van die universiteit dan wel het universitair medisch centrum van die universiteit.

2 Onder valorisatie van kennis wordt in dit verband verstaan: het proces van de vertaling van kennis in verkoopbare producten, processen en diensten, waarbij gedurende dat proces commerciële waarde wordt toegevoegd aan die kennis.

2. Doelstelling van het STW Valorisation Grant programma

Met het STW Valorisation Grant programma wil STW bevorderen dat in commercieel opzicht veelbelovende kennis, die is ontwikkeld binnen Nederlandse universiteiten, tot commerciële exploitatie wordt gebracht hetzij door bestaande bedrijven hetzij door start-ups die voor dit doel vanuit de universiteiten worden opgericht.

Universiteiten kunnen in het kader van het STW Valorisation Grant programma projectvoorstellen indienen voor het zetten van de eerste stappen in het proces van valorisatie van kennis die in commercieel opzicht veelbelovend is. Als een projectvoorstel wordt gehonoreerd, verstrekt STW subsidie (een valorisation grant) aan de aanvragende universiteit, waardoor die universiteit de gelegenheid en de mogelijkheden krijgt om in het valorisatieproces het punt te bereiken waarop private partijen bereid zijn (mee) te investeren in de verdere valorisatie van de betreffende kennis, van proof of concept tot een verkoopbaar product, proces of dienst.

Op deze manier helpt STW de Nederlandse universiteiten om de funding gap te overbruggen. Dat is de doelstelling van het STW Valorisation Grant programma.

3. Opzet en uitvoering van het Valorisation Grant programma

3.1 Documentatie

De voorwaarden waaraan aanvragen moeten voldoen die worden ingediend in het kader van het STW Valorisation Grant programma, de eisen die worden gesteld aan de uitvoering van gehonoreerde aanvragen en de voorwaarden die worden verbonden aan de financiering van gehonoreerde aanvragen zijn vastgelegd in de volgende documenten:

- Richtlijnen Valorisation Grant;
- Aanwijzingen voor projectleiders Valorisation Grant;
- Financieringsakkoord Valorisation Grant.

Verder zijn met betrekking tot het Valorisation Grant programma de volgende STW publicaties verschenen:

- STW Valorisation Grant SBIR Pilot-2004 (verslag eerste aanvraagronde);
- STW Valorisation Grant programma 2004-2006 (verslag eerste vijf aanvraagronde);
- Valorisation Grant, Programma voor ondernemende onderzoekers, oktober 2008
STW-nummer 2008/15474/STW.

3.2 Twee fasen

Een STW Valorisation Grant project bestaat uit twee fasen. In de Richtlijnen Valorisation Grant zijn deze fasen als volgt omschreven:

Fase-1: de haalbaarheidsstudie

In deze fase wordt onderzoek gedaan naar de technologische en commerciële haalbaarheid van het voorstel (*inhoudende een op kennis gebaseerd business idee*). Voor deze fase kan een maximaal bedrag van 25.000 euro worden aangevraagd. De duur van deze fase bedraagt maximaal 0,5 jaar.

Fase-2: de valorisatiefase

In deze (*ontwikkelings*)fase vindt de planmatige versterking van de innovatie en organisatie plaats. Het doel van deze fase moet zijn het punt te bereiken waarop private financiers de verdere commerciële ontwikkeling voor hun rekening willen nemen. De principiële bereidheid van private investeerders voor het financieren van deze commerciële ontwikkeling (fase-3) moet bij aanvragen worden aangetoond. Voor deze fase kan maximaal 200.000,- euro worden aangevraagd voor een periode van maximaal 2 jaar.

Na fase-2 zou een derde fase moeten volgen: de eerste private investeringsronde. Daarin gaat het bedrijf met de innovatie uit fase-1 en fase-2 werkelijk de markt op. Deze fase wordt niet met middelen uit het Valorisation Grant programma gesponsord.

3.3 Indienen van aanvragen

Er zijn ieder kalenderjaar 2 aanvraagrondes. In iedere aanvraagronde kunnen zowel fase-1 als fase-2 projectvoorstellen worden ingediend.

Een afgewezen fase-1 of fase-2 projectvoorstel mag nog eenmaal in aangepaste vorm in een volgende aanvraagronde worden ingediend.

Een fase-2 aanvraag kan pas worden ingediend, indien en nadat het betreffende fase-1 project succesvol en volledig, inclusief verslaglegging, is uitgevoerd. Een fase-2 aanvraag bestaat uit: de aanvraag met het projectvoorstel, het verslag van het betreffende fase-1 project (Haalbaarheidsstudie), (een) eventuele commitment verklaring(en) van (een) externe financier(s) voor fase 3; situatie intellectueel eigendom, waaronder freedom-to-operate verklaring. Dit is vastgelegd in de Richtlijnen Valorisation Grant. Ook voor het overige moeten projectvoorstellen voldoen aan wat hierover is vastgelegd in de Richtlijnen Valorisation Grant.

3.4 Beoordelingsproces

Aanvragen worden beoordeeld per aanvraagronde en per fase (1 of 2). De eerste stap in dit proces is de beoordeling van de ontvankelijkheid van de aanvragen door het STW bureau. Daarbij wordt volgens de Richtlijnen Valorisation Grant vastgesteld welke aanvragen voldoen aan de formeel gestelde eisen en welke niet. De aanvragen die voldoen aan de formeel gestelde eisen worden daarna in competitie met elkaar beoordeeld door een externe Beoordelingscommissie die voor dit doel door STW is ingesteld. De Beoordelingscommissie is samengesteld uit personen uit de wetenschappelijke wereld, het bedrijfsleven en de financiële sector. Zij hebben een achtergrond in Techniek, waaronder begrepen HTSM, bouwkunde, chemie, procestechnologie etc., dan wel ICT of Life Sciences. Een overzicht van de namen van de leden van de Beoordelingscommissie en hun affiliaties is als Bijlage 2 bij dit Evaluatierapport gevoegd.

De beoordeling van de ingediende projectvoorstellen vindt plaats in twee stappen: Eerst wordt ieder projectvoorstel schriftelijk beoordeeld door ca 3 individuele leden van de Beoordelingscommissie. De commentaren van deze individuele leden van de Beoordelingscommissie worden toegezonden aan de aanvrager/projectleider. Daarna wordt iedere aanvrager/projectleider uitgenodigd voor een interview met een groter aantal (6 à 8) commissieleden. De aanvrager/projectleider wordt dan in de gelegenheid gesteld zijn/haar projectvoorstel mondeling toe te lichten en te verdedigen, waarbij de commissieleden ook vragen kunnen stellen aan de aanvrager/projectleider.

Na afloop van het interview beraadslagen de aanwezige commissieleden over de kwaliteit van het ingediende projectvoorstel en kennen zij individueel voor elk van de volgende vier criteria een cijfer toe aan het projectvoorstel:

1. wetenschappelijk/technologisch innovatieve aspecten (voor fase-1 weegfactor 2; voor fase-2 weegfactor 1):
 - aanwezigheid technologisch vernieuwende elementen;
 - wetenschappelijke state-of-the-art;
 - expertise aanvrager(s) en ondersteunend personeel.
2. commercieel potentieel (voor fase-1 weegfactor 2; voor fase-2 weegfactor 1):
 - toepassingsmogelijkheden en toegevoegde waarde;
 - markt en commerciële perspectieven;
 - competitie (fase-2);
 - IP strategie (fase-2);
 - bedrijfsstrategie (fase-2).
3. projectaanpak (voor fase-1 en fase-2 weegfactor 1):
 - fasering van de activiteiten;
 - onderbouwing van de begroting;
 - technische en economische aanpak (fase-2);
 - financieringsplan (fase-2).
4. het team (voor fase-1 en fase-2 weegfactor 1):
 - motivatie en ondernemersvaardigheden aanvrager(s).

Vervolgens wordt voor ieder commissielid het gewogen gemiddelde bepaald van de cijfers die dat commissielid voor de vier genoemde criteria aan het projectvoorstel heeft toegekend.

Daarna wordt aan ieder projectvoorstel een eindcijfer toegekend, zijnde het gemiddelde van de gewogen gemiddelden die de verschillende commissieleden aan het projectvoorstel hebben toegekend.

In principe wordt de ranking door de Beoordelingscommissie bepaald op basis van de toegekende eindcijfers.

Tenslotte adviseert de Beoordelingscommissie het Bestuur van STW over het al dan niet honoreren van projectvoorstellen op basis van de definitieve ranking en het beschikbare budget. Het Bestuur van STW volgt doorgaans het advies van de Beoordelingscommissie, maar kan daarvan onder omstandigheden en om haar moverende redenen afwijken.

Midterm review

Bij honorering van een fase-2 projectvoorstel (looptijd 2 jaar) worden de kredieten voor het eerste jaar direct door STW toegewezen en de kredieten voor het tweede jaar gereserveerd. De gereserveerde kredieten worden pas toegewezen na een positief advies van de Beoordelingscommissie op basis van een voortzettingsaanvraag met een voortgangsrapport van de aanvrager/projectleider en op basis van een voortgangsbespreking met de aanvrager/projectleider. Het is de bedoeling dat de voortgangsbespreking ca 1 jaar na de start van het fase-2 project plaatsvindt.

Deze midterm review van het fase-2 project heeft een ander karakter dan de beoordeling van een nieuwe fase-2 aanvraag. Bij de midterm review legt de aanvrager/projectleider verantwoording af over de besteding van de toegekende middelen in het eerste jaar van het fase-2 project en licht hij/zij het plan van aanpak voor het tweede jaar van het fase-2 project toe. De Beoordelingscommissie adviseert het Bestuur van STW met betrekking tot de ingediende voortzettingsaanvraag en adviseert de aanvrager/indiener zo nodig over een eventuele bijstelling van zijn/haar plannen.

3.5 Medefinanciers

STW financiert zelf het grootste deel van het STW Valorisation Grant programma. Daarnaast hebben zich ook enkele andere partijen bereid verklaard om financieel bij te dragen aan het programma, meer in het bijzonder om projecten te financieren die qua achtergrond passen bij de interessegebieden van die partijen. Op de peildatum van 1 juli 2009 waren dat ICT-Regie, NanoNed en PROGRESS. Elk van deze partijen krijgt bij iedere aanvraagronde de gelegenheid om aan te geven of er in die aanvraagronde projectvoorstellen zijn ingediend die naar hun aard in aanmerking komen voor financiering door die partij.

Die partij kan dat/die projectvoorstel(len) dan adopteren. Dat/Die projectvoorstel(len) wordt/worden overigens op dezelfde manier als alle andere projectvoorstellen in competitie met die andere projectvoorstellen door de Beoordelingscommissie beoordeeld. Het besluit tot honorering/financiering wordt in die gevallen echter niet genomen door het Bestuur van STW, maar door de betreffende partij.

3.6 Vergelijkbare programma's

Er lopen op dit moment in Nederland enkele programma's die tot op zekere hoogte vergelijkbaar zijn met het STW Valorisation Grant programma.

Ministeriële SBIR programma

In de eerste plaats is er het "Ministeriële" SBIR programma dat is geïnitieerd door EZ. Hierbij zijn naast EZ de volgende ministeries betrokken: LNV, V&W, DEF, VWS, VROM en OCW. De uitvoering van het Ministeriële SBIR programma is in handen gelegd van Agentschap NL.

Het Ministeriële SBIR programma kan kort worden omschreven als een programma gericht op het verlenen van overheidsopdrachten aan bedrijven, meer in het bijzonder het MKB, voor het uitvoeren van R&D projecten. Deze R&D projecten hebben als doel het ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken op basis van ideeën die al bestaan bij bedrijven. Het gaat daarbij om specifieke thema's die door het betreffende ministerie voor dit doel zijn geselecteerd en benoemd.

De opdrachten worden verleend op basis van aanbesteding.

Het STW Valorisation Grant programma onderscheidt zich op een aantal wezenlijke punten van het Ministeriële SBIR programma:

- een STW Valorisation Grant is niet een vergoeding voor een opdracht die wordt verleend op basis van aanbesteding en een geaccepteerde offerte, maar een subsidie die wordt verstrekt op basis van een gehonoreerd projectvoorstel;
- een STW Valorisation Grant wordt niet verstrekt aan een bedrijf, maar aan een universiteit;

- anders dan bij het Ministeriële SBIR programma is maatschappelijke relevantie geen vereiste voor het verkrijgen van een Valorisation Grant;
- het STW Valorisation Grant programma kent geen specifieke thema's;
- het STW Valorisation Grant programma is gericht op het valoriseren van bestaande kennis waarbij perspectief bestaat op commerciële toepassing van die gevaloriseerde kennis binnen een bedrijf, terwijl het Ministeriële SBIR programma gericht is op de uitvoering van R&D projecten die zijn gebaseerd op bestaande ideeën binnen bedrijven.

TNO SBIR programma

Naast het Ministeriële SBIR programma is er een TNO SBIR programma. Dit programma richt zich op (bestaande) MKB bedrijven die geïnteresseerd zijn in het ontwikkelen en commercialiseren van productideeën van TNO. Geïnteresseerde MKB bedrijven kunnen meedingen naar een opdracht van TNO om een SBIR project uit te voeren. In zijn opzet lijkt het TNO SBIR programma dus sterk op het Ministeriële SBIR programma.

TNO heeft de uitvoering van het beoordelingsproces van het TNO SBIR programma uitbesteed aan STW. Dit betekent dat de Beoordelingscommissie die de STW Valorisation Grant projectvoorstellen beoordeelt, ook door STW wordt ingeschakeld voor de beoordeling van de TNO SBIR projecten.

NGI Pre-seed Grant programma

Verder is er ook nog het Pre-seed Grant programma van het Netherlands Genomics Initiative (NGI). Tot 2008 heeft NGI als medefinancier bijgedragen aan het STW Valorisation Grant programma. NGI vervulde tot op dat moment dezelfde rol als ICT-Regie, NanoNed en PROGRESS, die ook allemaal optreden als medefinancier van het STW Valorisation Grant programma. In 2008 heeft NGI zich teruggetrokken als medefinancier van het STW Valorisation Grant programma en besloten om een eigen Valorisation Grant programma, specifiek voor de Life Sciences, in te stellen met een enigszins aangepaste doelstelling en opzet.

Het NGI Pre-seed Grant programma onderscheidt zich op de volgende punten van het STW Valorisation Grant programma:

- Met het NGI Pre-seed Grant programma stelt NGI zich ten doel de oprichting van start-ups te bevorderen, terwijl STW met het STW Valorisation Grant programma meer in het algemeen de valorisatie van kennis en de commerciële exploitatie van die kennis door bedrijven (zowel bestaande bedrijven als start-ups) wil bevorderen;
- NGI verleent Pre-seed Grants ten bedrage van €250.000,- in één keer, terwijl STW Valorisation Grants ten bedrage van €225.000,- verleent in twee fasen van resp. €25.000,- (Haalbaarheidsfase) en €200.000,- (Valorisatiefase). Het NGI Pre-seed Grant programma kent dus geen aparte Haalbaarheidsfase.
- NGI wil met het NGI Pre-seed Grant programma de oprichting van start-ups vanuit de life sciences bevorderen; STW richt zich met het STW Valorisation Grant programma op alle disciplines.

In feite heeft NGI het oude Biopartner First Stage Grant programma, dat in 2004 werd beëindigd, nieuw leven ingeblazen met het NGI Pre-seed Grant programma.

4. Doel van de evaluatie

Het doel van deze evaluatie is om na te gaan of:

1. het STW Valorisation Grant programma in een behoefte voorziet, tot resultaat leidt en verdient om te worden gecontinueerd;
2. eventueel nog verbeteringen mogelijk zijn in de opzet en/of de uitvoering van het programma;
3. het programma op de juiste wijze is gepositioneerd t.o.v. andere, vergelijkbare programma's in Nederland.

Zoals gezegd zijn er in het kader van het STW Valorisation Grant programma sinds de start van het programma in 2004 elf aanvraagrondes geweest. Dit Evaluatierapport heeft alleen betrekking op de eerste tien aanvraagrondes. De peildatum is 1 juli 2009.

5. Gegevens die zijn gebruikt voor de evaluatie

Voor het uitvoeren van deze evaluatie is gebruik gemaakt van:

1. eigen gegevens van STW;
2. de sub 3.1 genoemde documentatie;
3. antwoorden die STW van aanvragers/projectleiders heeft ontvangen op vragen die zijn gesteld in de Questionnaire die als Bijlage 3 bij dit Evaluatierapport is gevoegd;
4. antwoorden die STW van leden van de Beoordelingscommissie heeft ontvangen op vragen die zijn gesteld in de Questionnaire die als Bijlage 4 bij dit Evaluatierapport is gevoegd;
5. uitkomsten uit een aantal (4) gesprekken die voor het doel van deze evaluatie zijn gevoerd met individuele leden van de Beoordelingscommissie;
6. voorbeelden van vragen die leven bij aanvragers/projectleiders en die zijn opgenomen in het overzicht dat als Bijlage 5 bij dit Evaluatierapport is gevoegd;
7. voorbeelden van vragen die leven bij leden van de Beoordelingscommissie en die zijn opgenomen in het overzicht dat als Bijlage 6 bij dit Evaluatierapport is gevoegd.

6. Resultaten van de evaluatie

6.1 Uitwerking eigen gegevens van STW

6.1.a Ingediende aanvragen

Fase-1

In de eerste tien aanvraagrondes van het Valorisation Grant programma, tot de peildatum van 1 juli 2009, zijn in totaal 306 fase-1 aanvragen ingediend. Deze aanvragen zijn ingediend door 254 verschillende aanvragers/projectleiders. Van deze aanvragers/projectleiders hebben er 211 eenmaal een fase-1 aanvraag ingediend; 37 aanvragers/projectleiders hebben twee keer een fase-1 aanvraag ingediend; 5 aanvragers/projectleiders hebben drie keer een fase-1 aanvraag ingediend; 1 aanvrager/projectleider heeft zes keer een fase-1 aanvraag ingediend.

Van alle 306 ingediende fase-1 aanvragen zijn er 31 (10.1 %) twee keer ingediend, waarbij de aanvraag de tweede keer in aangepaste vorm werd ingediend.

Het gemiddelde aantal fase-1 aanvragen per ronde bedroeg 30.6. In de eerste twee rondes lag het aantal ingediende aanvragen significant boven dit gemiddelde. Het lijkt alsof er een stuwmeer van potentiële projecten was vóór de start van het Valorisation Grant programma. In de eerste twee rondes is dat stuwmeer als het ware leeggelopen en is er een steady state bereikt met in de daaropvolgende rondes telkens een min of meer gelijk aanbod van aanvragen.

Fase-2

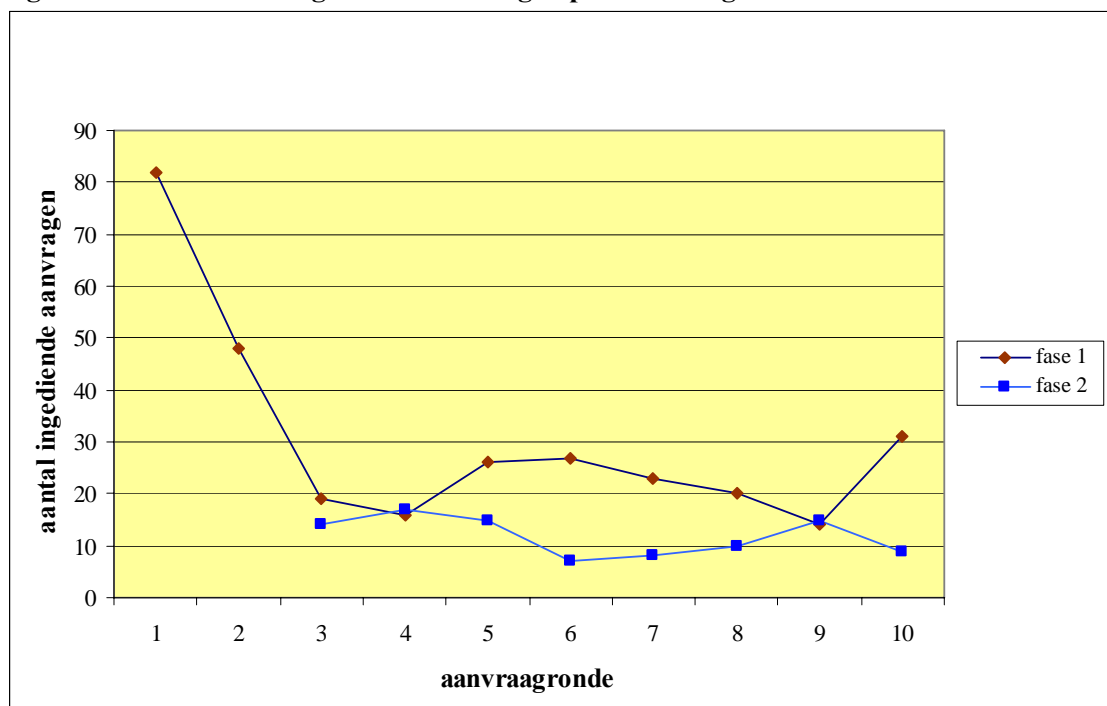
Er zijn vanaf de start van het programma tot de peildatum van 1 juli 2009 in totaal acht aanvraagrondes geweest waarin fase-2 aanvragen konden worden ingediend. In die acht rondes zijn in totaal 95 fase-2 aanvragen ingediend.

Van deze 95 fase-2 aanvragen zijn er 22 (23.2 %) twee keer ingediend, waarbij de aanvraag de tweede keer in aangepaste vorm werd ingediend.

Het gemiddelde aantal fase-2 aanvragen per ronde bedroeg 11.9.

Het aantal ingediende fase-1 en fase-2 aanvragen per aanvraagronde is weergegeven in Figuur 1.

Figuur 1 Ingediende aanvragen per aanvraagronde

6.1.b Gehonoreerde aanvragen

Van alle 306 ingediende fase-1 aanvragen zijn er 132 (43.1 %) gehonoreerd. In de eerste twee aanvraagrondes zijn relatief veel aanvragen ingediend en konden er derhalve relatief weinig worden gehonoreerd.

Als de eerste twee aanvraagrondes buiten beschouwing worden gelaten is het percentage gehonoreerde aanvragen niet 43.1 %, maar 51.7 %.

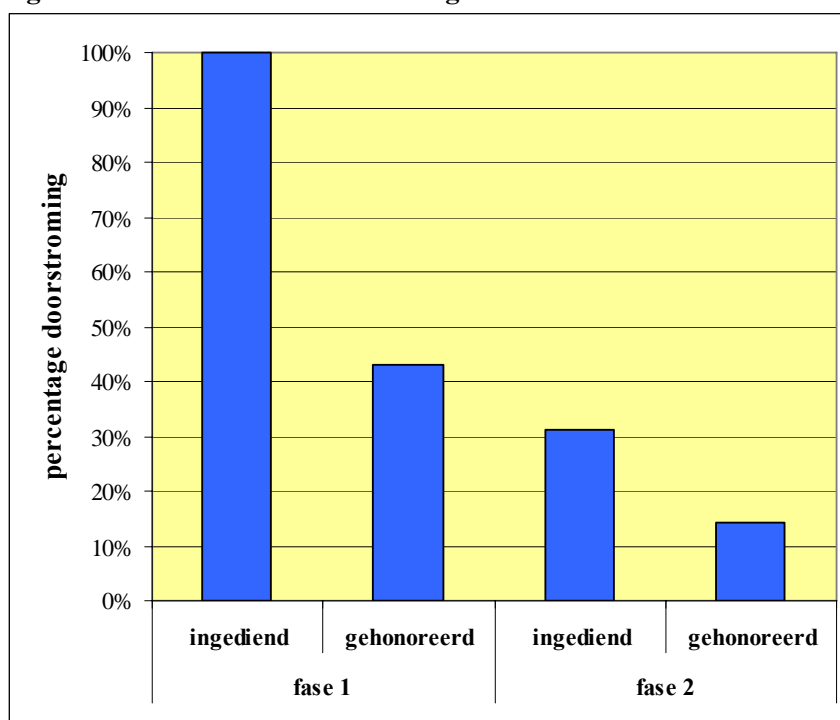
Van alle 95 ingediende fase-2 aanvragen zijn er 44 (46.3 %) gehonoreerd.

De honoreringspercentages voor fase-1 en fase-2 verschillen dus niet heel veel.

6.1.c Doorstroming van fase-1 naar fase-2

De doorstroming van ingediende fase-1 aanvragen naar gehonoreerde fase-2 aanvragen is grafisch weergegeven in Figuur 2. Het totale aantal van 306 ingediende fase-1 aanvragen is in deze figuur weergegeven als 100 %. Van die 306 aanvragen zijn er zoals gezegd 132 (43,1 %) gehonoreerd. Een deel van de betreffende fase-1 projectvoorstellen is ook al uitgevoerd. In vervolg op de gehonoreerde fase-1 aanvragen zijn inmiddels 95 fase-2 aanvragen ingediend. Dit betekent dat 72.0 % van de gehonoreerde fase-1 aanvragen en 31.1 % van het oorspronkelijk aantal ingediende fase-1 aanvragen heeft geleid tot fase-2 aanvragen. Van die fase-2 aanvragen zijn er 44 gehonoreerd. Dit betekent dat 14.4 % van het oorspronkelijk aantal ingediende fase-1 aanvragen heeft geleid tot gehonoreerde fase-2 aanvragen.

Figuur 2 Doorstroming van fase 1 naar fase 2

Omdat een fase-2 aanvraag pas kan worden ingediend, nadat het betreffende fase-1 project volledig en succesvol is uitgevoerd, wordt een fase-2 aanvraag vaak pas twee of drie en soms zelfs meer aanvraagrondes na de indiening van de betreffende fase-1 aanvraag ingediend. De doorstroming is vanwege dit na-ijleffect de facto gunstiger dan door Figuur 2 wordt gesuggereerd.

6.1.d Ingediende aanvragen per discipline

Fase-1

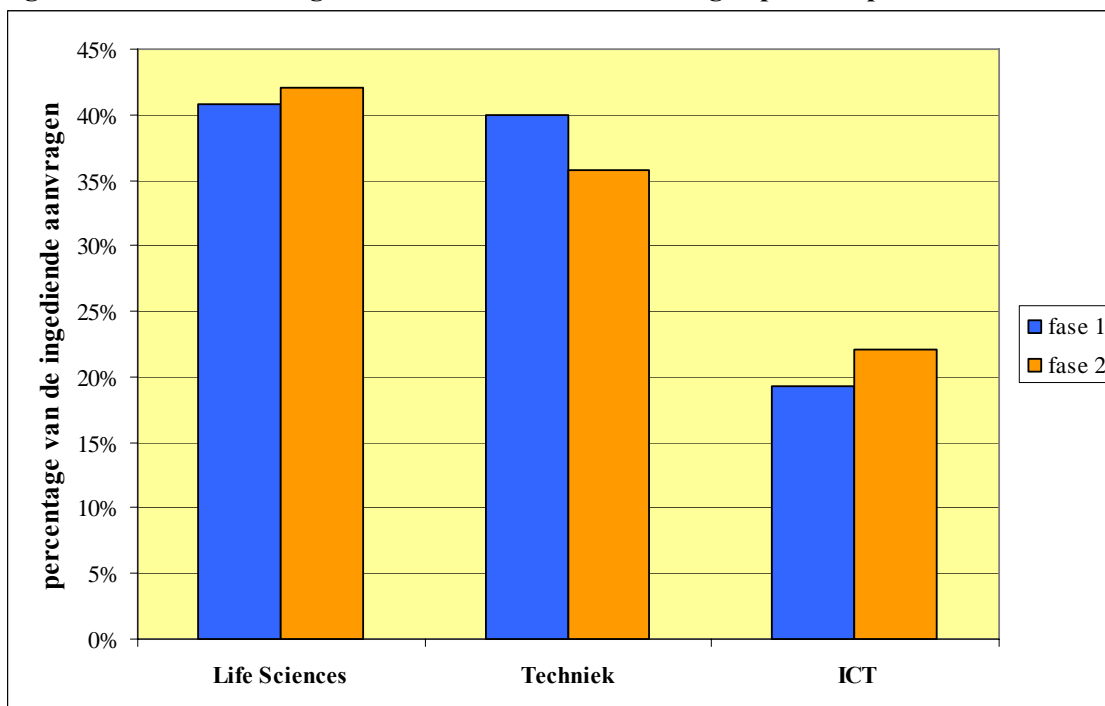
Van de ingediende fase-1 aanvragen kan 40.8 % worden aangemerkt als Life Sciences; 19.3 % als ICT en 39.9 % als Techniek, waaronder begrepen High-tech Systemen en Materialen (HTSM), bouwkunde, chemie, procestechologie, etc.

Fase-2

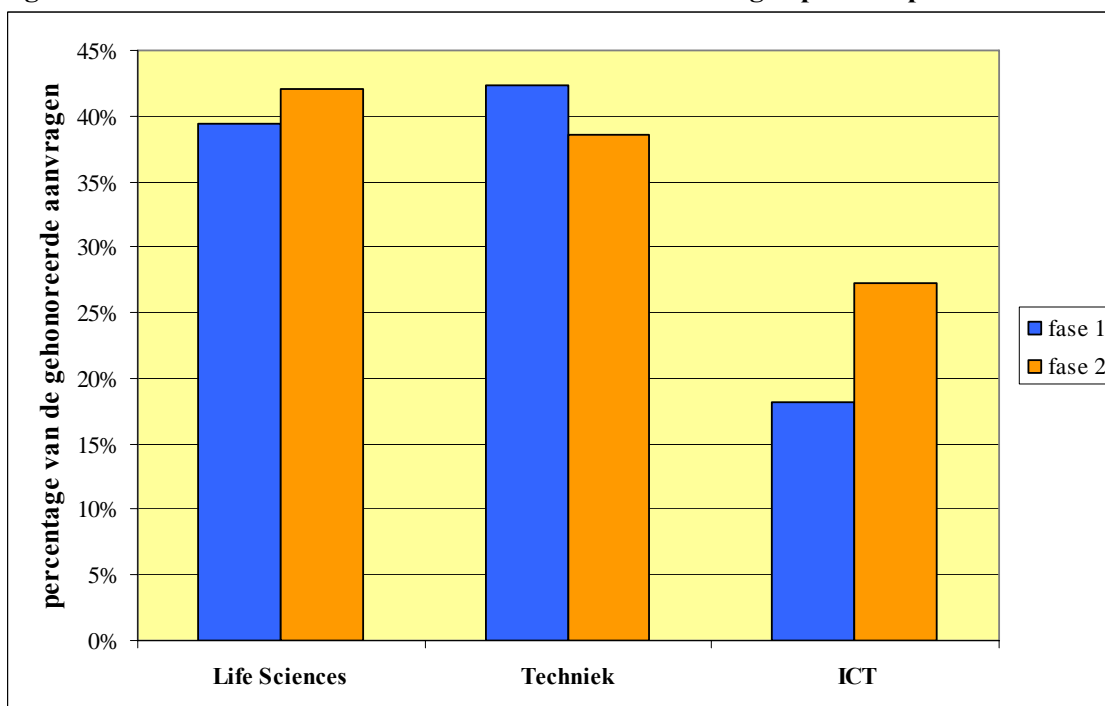
De fase-2 aanvragen laten soortgelijke percentages zien: Life Sciences 42.1 %, ICT 22.1 % en Techniek 35.8 %.

Deze percentages zijn grafisch weergegeven in Figuur 3.

Figuur 3 Ingediende fase 1 en fase 2 aanvragen per discipline

Figuur 4 Gehonoreerde fase 1 en fase 2 aanvragen per discipline

6.1.e Gehonoreerde aanvragen per discipline

Fase-1

Van alle gehonoreerde fase-1 aanvragen betreft 39.4 % Life Sciences; 18.2 % ICT en 42.4 % Techniek.

Fase-2

Bij de fase-2 aanvragen komen deze percentages uit op 34.1 % voor Life Sciences; 27.3 % voor ICT en 38.6 % voor Techniek.

Deze percentages zijn grafisch weergegeven in Figuur 4.

6.1.f Ingediende en gehonoreerde fase-1 aanvragen per universiteit

Ingediende fase-1 aanvragen

Van alle fase-1 aanvragen werden er 75 ingediend vanuit de TU/e (Technische Universiteit Eindhoven). Dat is 25 % van het totale aantal ingediende fase-1 aanvragen. De TU/e is daarmee koploper bij het indienen van fase-1 aanvragen. De TUD (Technische Universiteit Delft) komt met 61 aanvragen (20 %) op de tweede plaats en UTw (Universiteit Twente) met 40 aanvragen (13 %) op de derde plaats. Samen hebben de 3 TU's 176 fase-1 aanvragen (58 %) ingediend. De andere universiteiten hebben samen 30 fase-1 aanvragen (42 %) ingediend. Bij deze universiteiten zijn UL (Universiteit Leiden), UvA (Universiteit van Amsterdam) en UU (Universiteit Utrecht) koplopers met elk ongeveer 7 % van het totale aantal ingediende fase-1 aanvragen.

Gehonoreerde fase-1 aanvragen

Van alle gehonoreerde fase-1 aanvragen zijn er 42 ingediend vanuit de TU/e. Dat is 32 % van het totale aantal gehonoreerde fase-1 aanvragen. 25 van alle gehonoreerde fase-1 aanvragen (19 %) zijn ingediend vanuit de TUD en 16 (12 %) vanuit de UTw. Van alle gehonoreerde fase-1 aanvragen zijn er 83 (63 %) ingediend vanuit de 3 TU's samen.

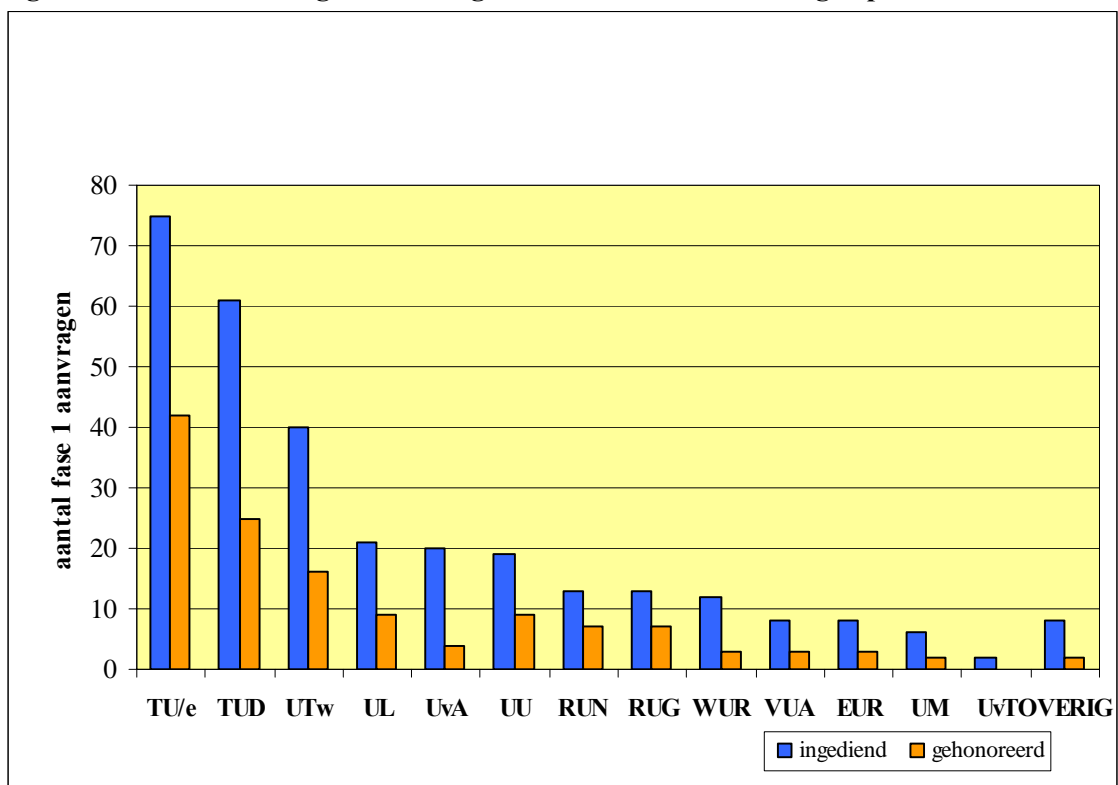
In Figuur 5 is per universiteit weergegeven hoeveel fase-1 aanvragen werden ingediend en hoeveel daarvan werden gehonoreerd.

6.1.g Ingediende en gehonoreerde fase-2 aanvragen per universiteit

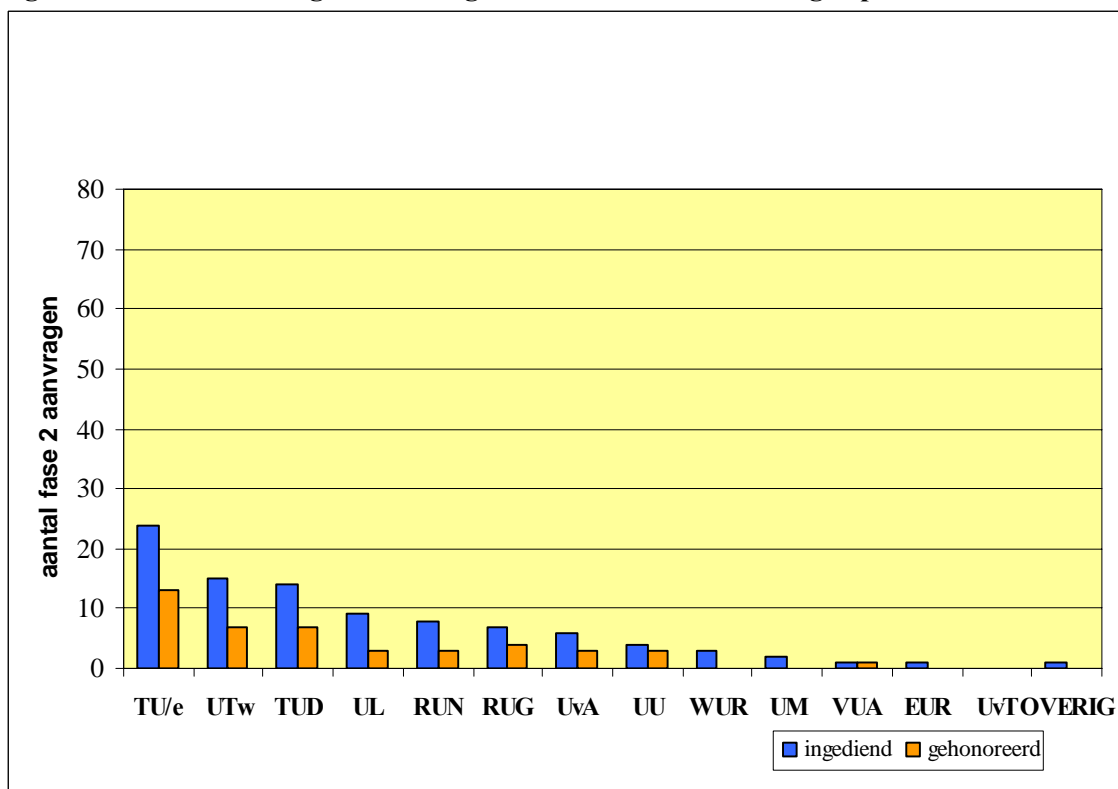
Ingediende fase-2 aanvragen

Ook bij het indienen van fase-2 aanvragen spant de TU/e de kroon. Van alle fase-2 aanvragen werden er 24 ingediend vanuit de TU/e. Dat is 25 % van het totale aantal ingediende fase-2 aanvragen. De UTw komt hier op de tweede plaats met 15 aanvragen (16 %) en de TUD op de derde plaats met 14 aanvragen (15 %). Bij de andere universiteiten zijn UL en RUN (Radboud Universiteit Nijmegen) koplopers met respectievelijk 9 aanvragen (10 %) en 8 aanvragen (9 %).

Figuur 5 Ingediende en gehonoreerde fase 1 aanvragen per universiteit

Figuur 6 Ingediende en gehonoreerde fase 2 aanvragen per universiteit

Gehonoreerde fase-2 aanvragen

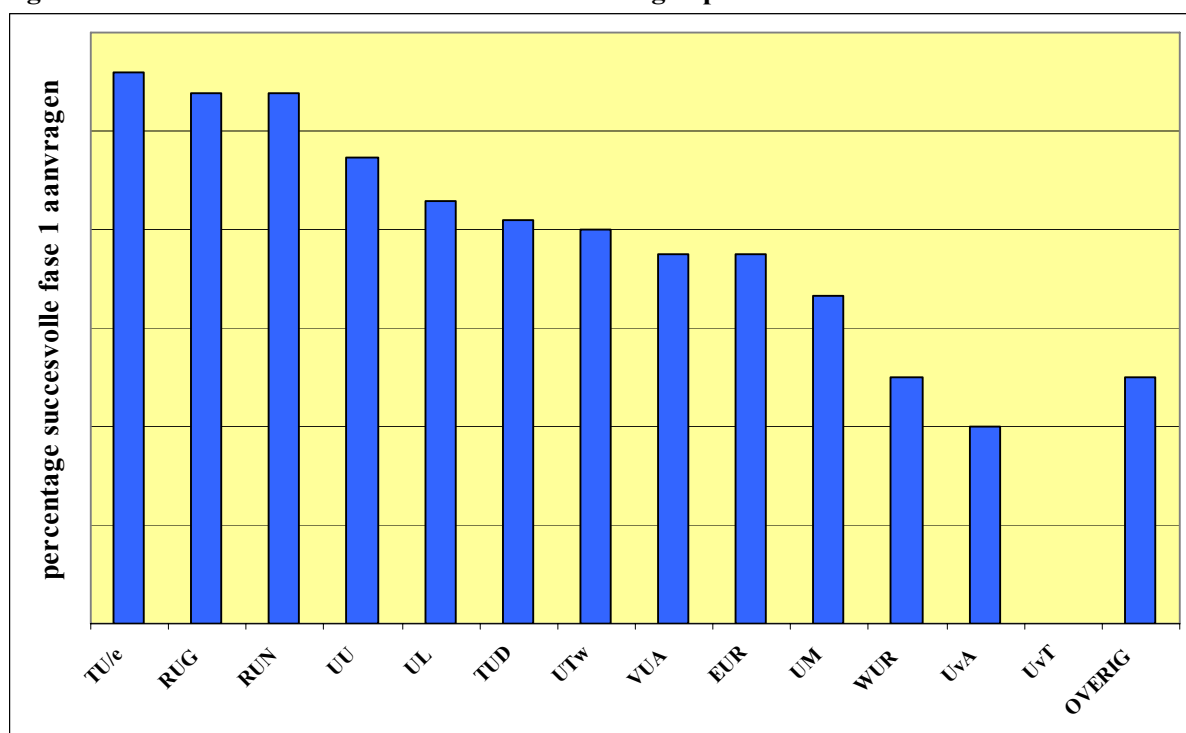
Van alle gehonoreerde fase-2 aanvragen zijn er 13 ingediend vanuit de TU/e. Dat is 29 % van het totale aantal gehonoreerde fase-2 aanvragen. De UTw en de TUD hebben elk 7 fase-2 aanvragen (16 %) ingediend. Van alle gehonoreerde fase-2 aanvragen zijn er 27 (61 %) ingediend vanuit de 3 TU's samen.

In Figuur 6 is per universiteit weergegeven hoeveel fase-2 aanvragen werden ingediend en hoeveel daarvan werden gehonoreerd.

6.1.h Succes rate per universiteit

In Figuur 7 is per universiteit weergegeven welk percentage van de ingediende fase-1 aanvragen is gehonoreerd. De TU/e blijkt het meest succesvol te zijn geweest, op korte afstand gevolgd door de RUG (Rijksuniversiteit Groningen) en de RUN.

Figuur 7 Succes rate van fase 1 aanvragen per universiteit

Bij de fase-2 aanvragen zijn de aantallen ingediende en gehonoreerde aanvragen nog te klein om de succes rate van de verschillende universiteiten op deze manier in beeld te kunnen brengen.

6.1.i Financiering

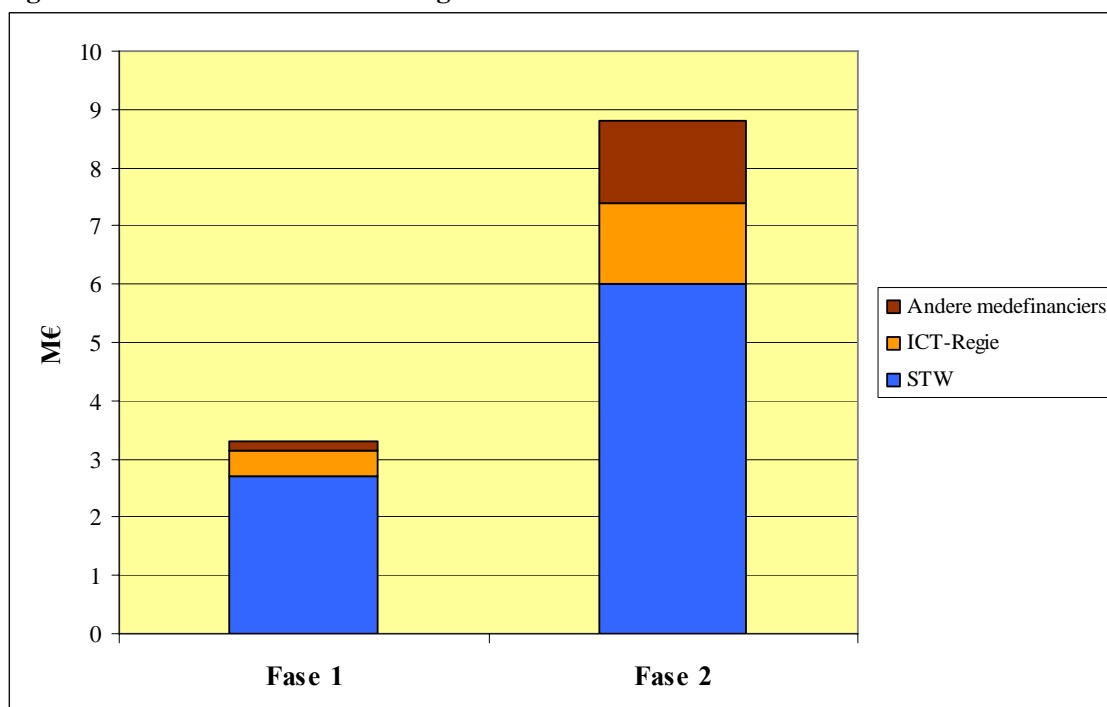
STW is de belangrijkste financier van het Valorisation Grant programma, maar, zoals gezegd, zijn enkele andere partijen in de loop van de tijd bereid gevonden om als medefinancier op te treden.

Zoals eveneens gezegd zijn vanaf de start van het VG programma in totaal 132 fase-1 aanvragen gehonoreerd. Daarmee was in totaal een bedrag van €3.300.000,- gemeoid. Er zijn verder 44 fase-2 aanvragen gehonoreerd. Daarmee was in totaal een bedrag van €8.800.000,- gemeoid. Voor alle fase-1 en fase-2 projecten samen is een bedrag van €12.100.000,- aan valorisation grants verleend. STW heeft hiervan het merendeel voor zijn rekening genomen, namelijk €8.700.000,-.

ICT Regie heeft 18 fase-1 projecten gefinancierd en 7 fase-2 projecten. In totaal is door ICT Regie een bedrag van €1.850.000,- aan valorisation grants verleend. De andere 3 (mede)financiers van het STW Valorisation Grant programma, te weten NGI³, NanoNed en PROGRESS, hebben samen 6 fase-1 projecten en 7 fase-2 projecten gefinancierd. Daarmee was in totaal een bedrag van €1.550.000,- gemeoid.

Deze resultaten zijn weergegeven in Figuur 8.

Figuur 8 Besteed budget

6.2 Uitwerking antwoorden op vragen in de Questionnaire voor aanvragers/projectleiders

6.2.a Respons

Aan alle 254 verschillende aanvragers/projectleiders die een fase-1 aanvraag hebben ingediend is de Questionnaire toegestuurd die als Bijlage 3 bij dit Evaluatierapport is gevoegd. Daarvan hebben er 94 (37%) de Questionnaire ingevuld. Een aantal daarvan heeft de Questionnaire meer dan eenmaal ingevuld, namelijk voor meerdere projecten. In totaal is de Questionnaire precies 100 x ingevuld.

³

NGI heeft zich in 2008 teruggetrokken als medefinancier van het STW Valorisation Grant programma.

138 projectleiders hebben een of meer keren zonder succes een fase-1 aanvraag ingediend. Daarvan hebben er 26 (19%) de Questionnaire ingevuld. 39 projectleiders hebben een of meer keren met succes een fase-2 aanvraag ingediend. Daarvan hebben er 37 (95%) de Questionnaire ingevuld. De responsgraad is dus aanmerkelijk hoger bij succesvolle Valorisation Grant aanvragers.

6.2.b Resultaten

Wijze waarop kennis werd genomen van het bestaan van de Valorisation Grant

Aanvragers/projectleiders blijken via verschillende bronnen kennis te hebben genomen van het bestaan van de Valorisation Grant. Dit blijkt uit de antwoorden die de aanvragers/projectleiders hebben gegeven op vraag 1 van de Questionnaire voor aanvragers/projectleiders. In de ingevulde Questionnaires is in totaal 107 x een bron aangegeven. In 53 van die gevallen (49.5%) was dit de eigen universiteit; in 50 gevallen (46.7%) was dit STW; in 4 gevallen (3.7%) waren het derden.

Binnen de eerste bron (eigen universiteit) kunnen 3 deelbronnen worden onderscheiden:

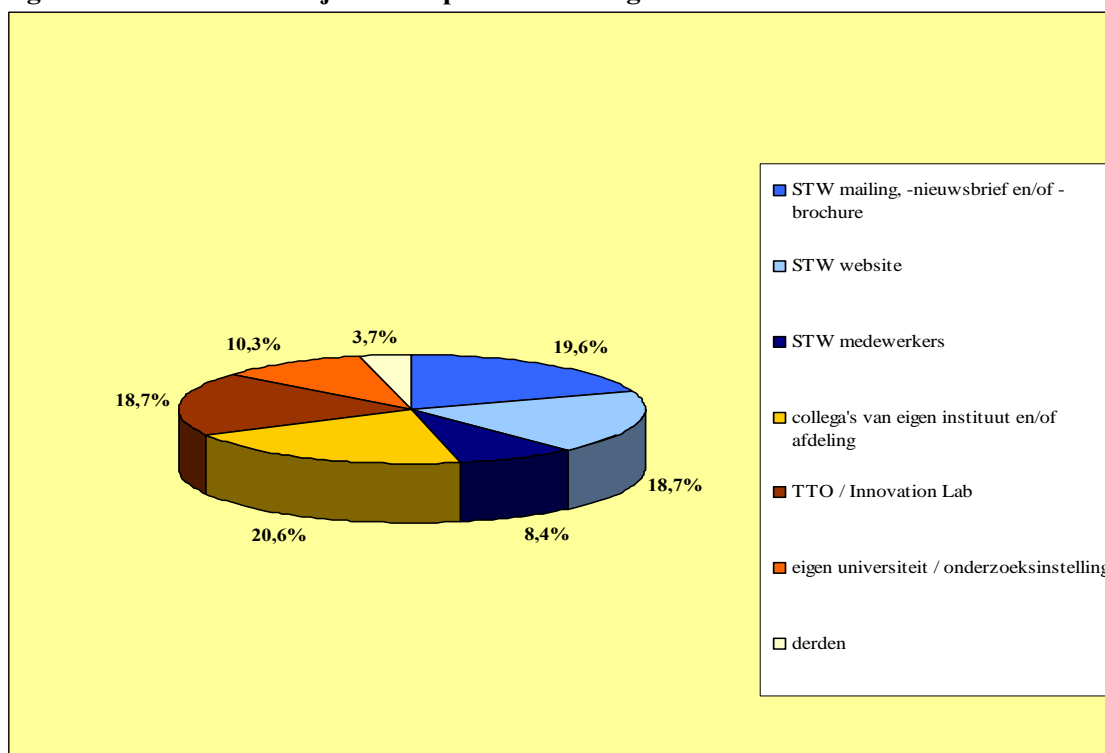
- collega's binnen het eigen instituut c.q. de eigen afdeling, 22 x (20.6%);
- het Technology Transfer Office c.q. het InnovationLab van de universiteit, 20 x (18.7%);
- de universiteit als zodanig 11 x (10.3%).

Binnen de tweede bron worden vermeld:

- STW mailing, -nieuwsbrief en -brochure, 21 x (19.6%);
- STW Website, 20 x (18.7%);
- STW medewerkers, 9 x (8.4%).

In Figuur 9 zijn de genoemde percentages grafisch weergegeven.

Figuur 9 Wijze waarop kennis werd genomen van het bestaan van de VG

Duidelijkheid Richtlijnen VG en Aanwijzingen voor projectleiders VG.

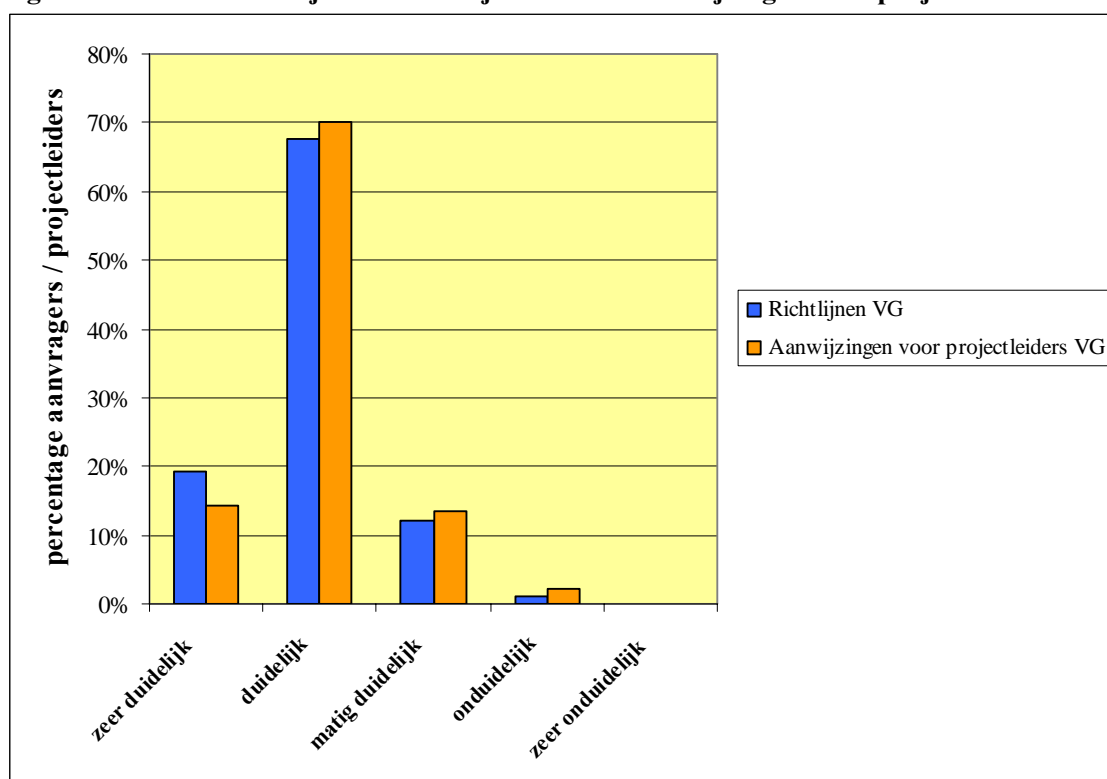
In 99 van de ingevulde Questionnaires is vraag 2 inzake de duidelijkheid van de Richtlijnen Valorisation Grant beantwoord. In 97 van de ingevulde Questionnaires is vraag 3 inzake de duidelijkheid van de Aanwijzingen voor projectleiders beantwoord.

In 86 gevallen (86.9%) zijn de Richtlijnen Valorisation Grant door aanvragers/projectleiders als duidelijk of als zeer duidelijk gekwalificeerd. In 13 gevallen (13.1%) zijn de Richtlijnen Valorisation Grant als matig duidelijk of als onduidelijk gekwalificeerd.

Voor de Aanwijzingen voor projectleiders gelden vergelijkbare getallen en percentages.

In Figuur 10 zijn per afzonderlijke kwalificatie de percentages voor zowel de Richtlijnen Valorisation Grant als de Aanwijzingen voor projectleiders grafisch weergegeven.

Figuur 10 Duidelijkheid Richtlijnen VG en Aanwijzingen voor projectleiders VG

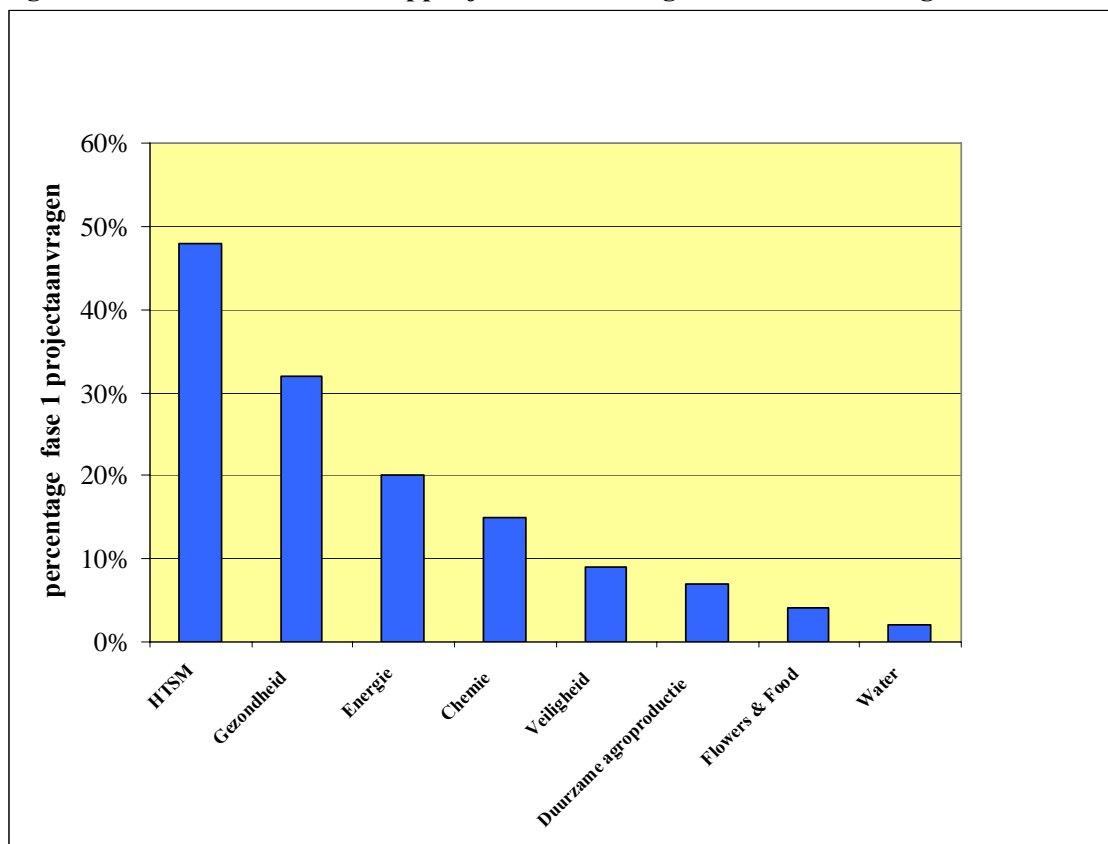
Maatschappelijke Innovatie Agenda's en/of Sleutelgebieden

De aanvrager/projectleider is ook verzocht om aan te geven binnen welke Maatschappelijke Innovatie Agenda('s) en/of Sleutelgebied(en) het door hem/haar ingediende (fase-1) projectvoorstel past. Per projectvoorstel konden meerdere Maatschappelijke Innovatie Agenda's en/of Sleutelgebieden worden aangekruist. Er blijken overigens ook 7 projectvoorstellen te zijn ingediend die binnen geen enkele Maatschappelijk Innovatie Agenda of Sleutelgebied passen.

In 48% van alle gevallen (ingevulde Questionnaires) is door de betreffende aanvrager/projectleider vermeld dat zijn/haar project (onder meer) past binnen High-tech Systemen en Materialen (HTSM). Gezondheid komt met 32% op de tweede plaats; Energie met 20% op de derde plaats en Chemie met 15% op de vierde plaats. Veiligheid, Duurzame agroproductie, Flowers & Food en Water zijn de hekkensluiters met percentages onder 10%.

Alle percentages zijn grafisch weergegeven in Figuur 11.

Figuur 11 Maatschappelijke Innovatie Agenda's en/of Sleutelgebieden

Oordeel over beoordelingsproces en wijze van beoordeling

In vraag 7 van de Questionnaire zijn de aanvragers/projectleiders verder verzocht om een oordeel te geven over het beoordelingsproces van Valorisation Grant aanvragen en over de wijze waarop hun fase-1 aanvragen, en eventueel hun fase-2 aanvragen, zijn beoordeeld. In alle ingevulde Questionnaires is een antwoord gegeven op deze vraag. Ook hebben een aantal aanvragers/projectleiders gebruik gemaakt van de mogelijkheid om aan het eind van de Questionnaire nog aanvullend commentaar te leveren op het beoordelingsproces en de wijze waarop hun aanvraag is beoordeeld.

Op basis van de antwoorden die zijn gegeven op vraag 7 en op basis van het aanvullend commentaar kan de conclusie worden getrokken dat het oordeel in 11 % van de gevallen “zeer positief” luidt. Hierbij horen kwalificaties als: prima; uitstekend; zeer goed; complimenten.

In 43 % van de gevallen luidt het oordeel “positief”. Hierbij horen kwalificaties als: zorgvuldig; efficiënt; correct; duidelijk; goed; deskundig.

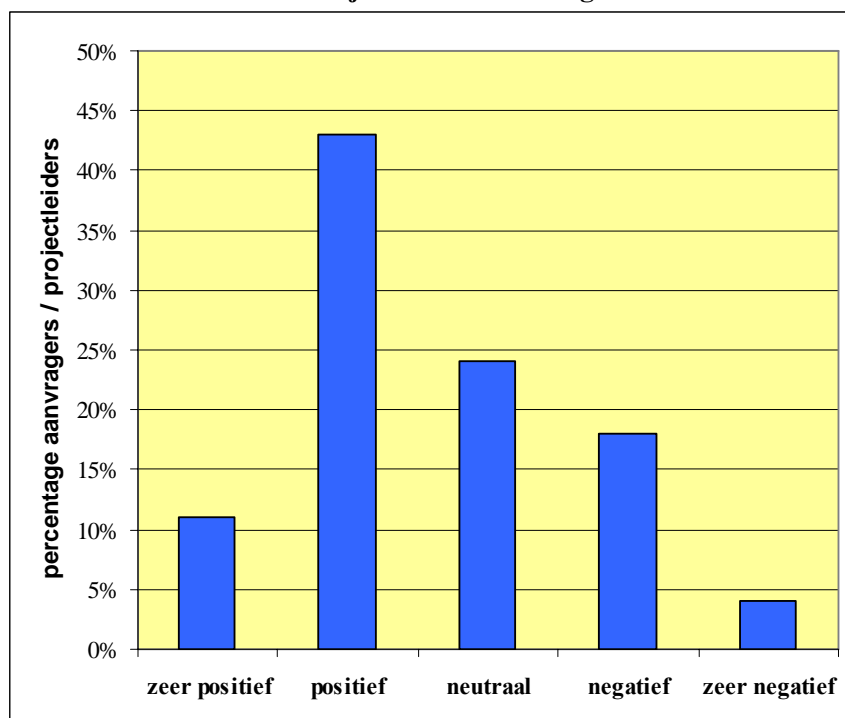
In 24% van de gevallen kan het oordeel als “neutraal” worden gewaarmerkt. Hierbij horen kwalificaties als: geen opmerkingen; geen mening; lijkt in orde; goed maar met kanttekeningen.

In 18 % van de gevallen moet het oordeel als “negatief” worden gewaarmerkt. Hierbij horen kwalificaties en opmerkingen als: onduidelijk waarop de Beoordelingscommissie zijn oordeel baseert; discrepantie tussen beoordelingscriteria die zijn vastgelegd in de Richtlijnen Valorisation Grant en de criteria die de Beoordelingscommissie blijkt te hanteren tijdens de interviews; commissie verlangt ten onrechte al bij de fase-1 aanvraag een business model; commissie eist ten onrechte al bij de fase-1 aanvraag marktgegevens en cijfers over geraamde kosten/opbrengsten; commissie verlangt ten onrechte dat een nieuw bedrijf wordt opgericht; commissie hanteert ten onrechte dezelfde maatstaven voor technologische en voor klinische projecten; opmerkingen over samenstelling Beoordelingscommissie en geschiktheid leden van de Beoordelingscommissie: te weinig leden met affiniteit voor en/of inzicht in het betreffende onderwerp; sommige commissieleden hebben het voorstel niet goed gelezen; schriftelijke toelichting op eindoordeel te vaag, onvoldoende onderbouwd, te summier; niet duidelijk hoe afgewezen voorstel kan worden verbeterd; commissie is niet consistent in opeenvolgende beoordelingen; te weinig tijd voor presentatie.

In 4% van de gevallen luidt het oordeel “zeer negatief”. Hierbij horen kwalificaties als: vooringenomen houding van de commissie; onbehoorlijk gedrag van de commissie; te weinig commissieleden aanwezig; afkappen discussie op verkeerde moment.

Een en ander is grafisch weergegeven in [Figuur 12](#).

Figuur 12 Oordeel over beoordelingsproces en wijze van beoordeling

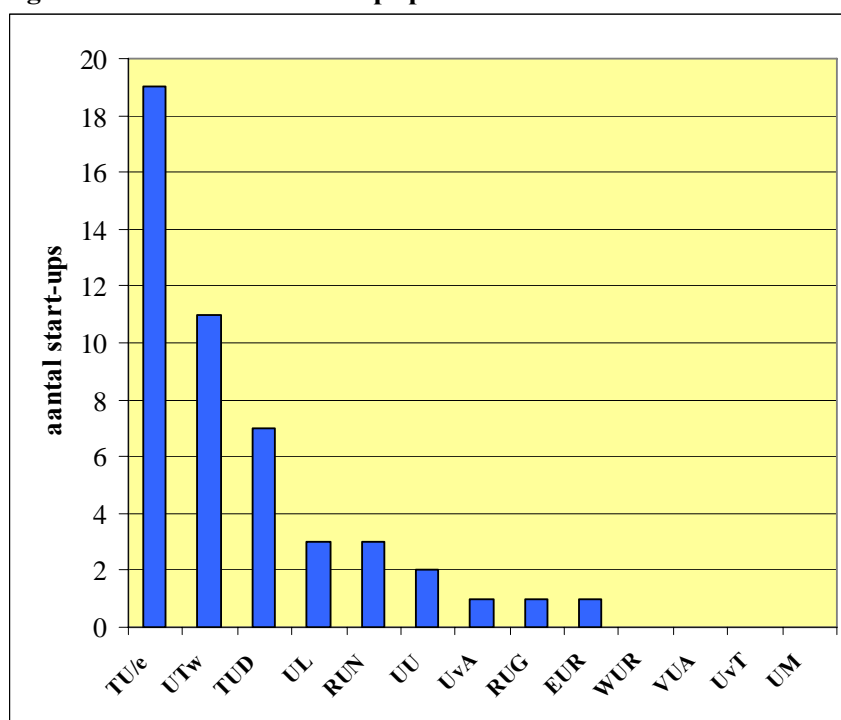
6.2.c Bedrijven

In 56 van de 100 ingevulde Questionnaires hebben de betreffende aanvragers/projectleiders aangegeven dat in het kader van de uitvoering van hun project(en) reeds kennis werd gevaloriseerd en overgedragen aan een bedrijf. In 8 van die gevallen betrof dit een bestaand bedrijf; in 48 van die gevallen betrof dit een start-up⁴. Een lijst met de namen van deze bestaande bedrijven en start-ups is als Bijlage 7 bij dit Evaluatierapport gevoegd.

Herkomst van start-ups

19 van de genoemde start-ups zijn spin-offs van de TU/e, 11 van de UTw en 7 van de TUD. UL, RUN, UU, UvA, RUG en EUR (Erasmus Universiteit Rotterdam) hebben samen 11 van deze start-ups opgeleverd. Deze cijfers zijn grafisch weergegeven in Figuur 13.

Figuur 13 Start-ups per universiteit

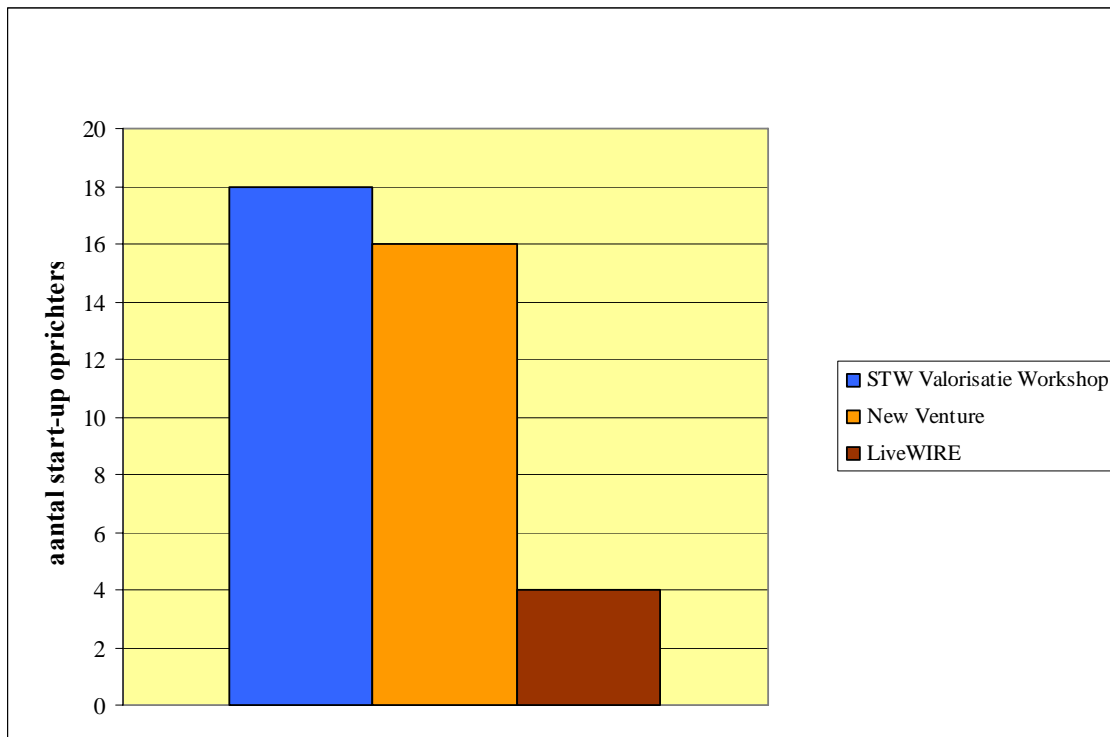
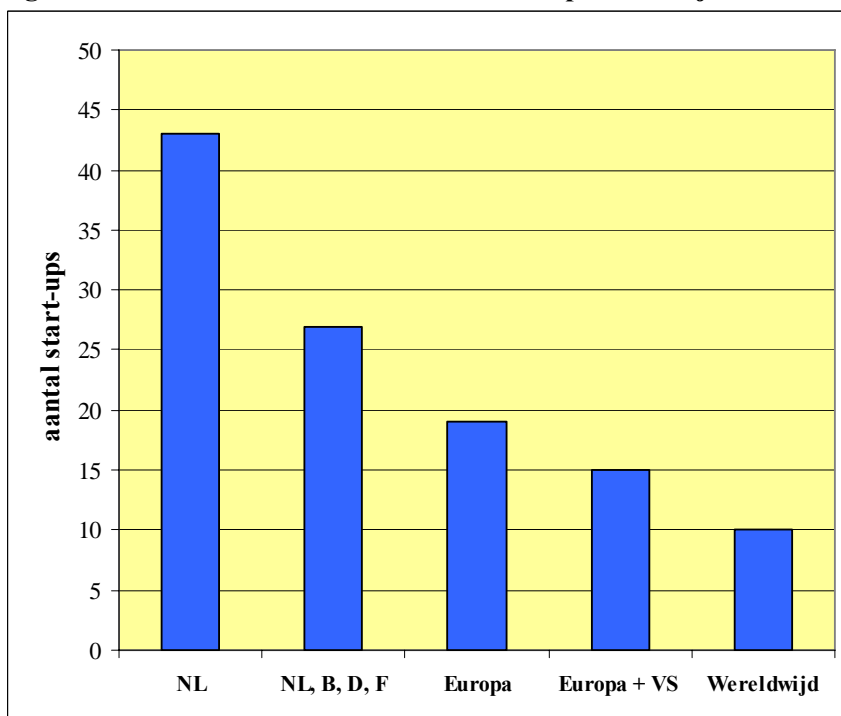

Deelname aan start-up competities

In vraag 10 van de Questionnaire is de aanvragers/projectleiders verzocht om aan te geven of de oprichters van de betreffende start-up hebben meegedaan aan de STW Valorisatie Workshop “Oriëntatie op ondernemerschap”, New Venture en/of LiveWIRE. De STW Valorisatie Workshop “Oriëntatie op ondernemerschap” is 18 x genoemd; New Venture 16 x; en LiveWIRE 4 x. Dit resultaat is grafisch weergegeven in Figuur 14.

⁴

Voor het doel van deze evaluatie worden alleen bedrijven die werden opgericht in 2005 of later beschouwd als start-up.

Figuur 14 Deelname in start-up competities**Figuur 15** Landen waarin start-ups actief zijn

Landen waarin start-ups actief zijn

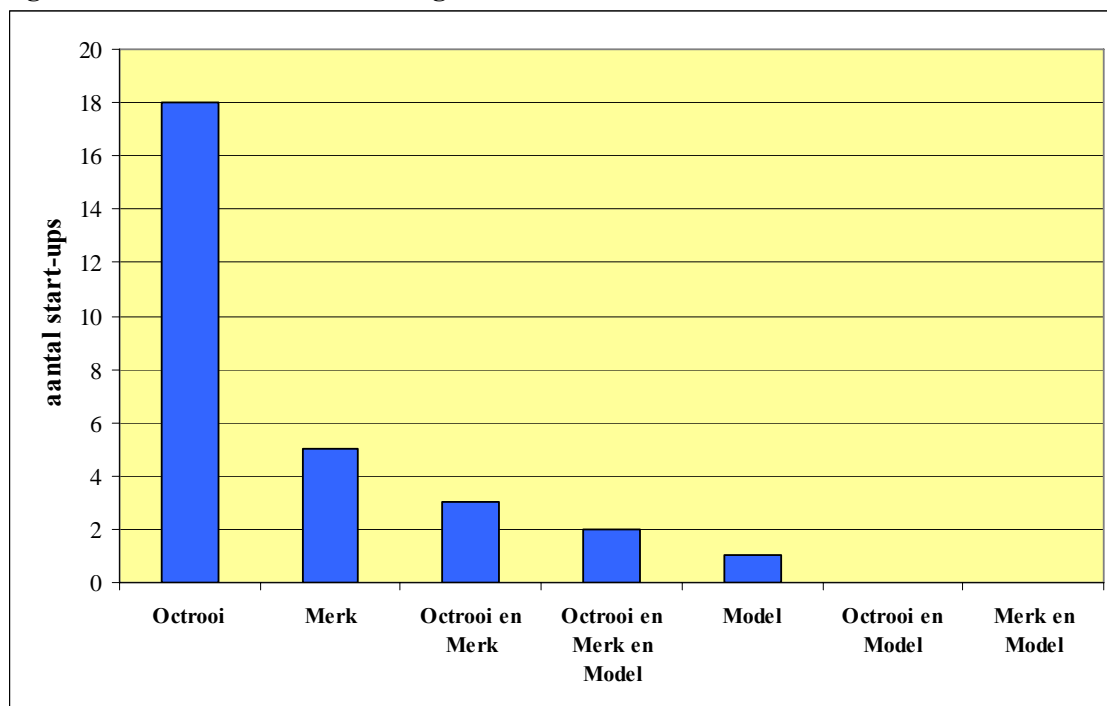
Van 43 start-ups is door de aanvragers/projectleiders aangegeven in welke landen zij actief zijn. Van 5 start-ups kon dit nog niet worden vermeld, omdat die start-ups daarvoor nog in een te pril stadium van oprichting zijn. Het resultaat is weergegeven in [Figuur 15](#). Alle 43 start-ups zijn actief in Nederland. Van die 43 start-ups zijn er 27 ook actief in België, Duitsland en/of Frankrijk. Daarvan zijn er 19 tevens actief in andere Europese landen. 15 ervan zijn bovendien actief in de VS. 10 start-ups opereren reeds nu wereldwijd.

Intellectuele eigendomsrechten van start-ups

29 start-ups hebben intellectuele eigendomsrechten (IER) aangevraagd of verkregen. 22 daarvan hebben hun kennis beschermd door middel van octrooien en/of octrooiaanvragen. 6 hebben uitsluitend een merkrecht of uitsluitend een modelrecht aangevraagd en/of verkregen. In 5 gevallen is sprake van een combinatie van intellectuele eigendomsrechten.

Deze gegevens zijn weergegeven in [Figuur 16](#).

Figuur 16 Bescherming door IER

Verder blijken 18 van de start-ups een of meer octrooilicenties te hebben.

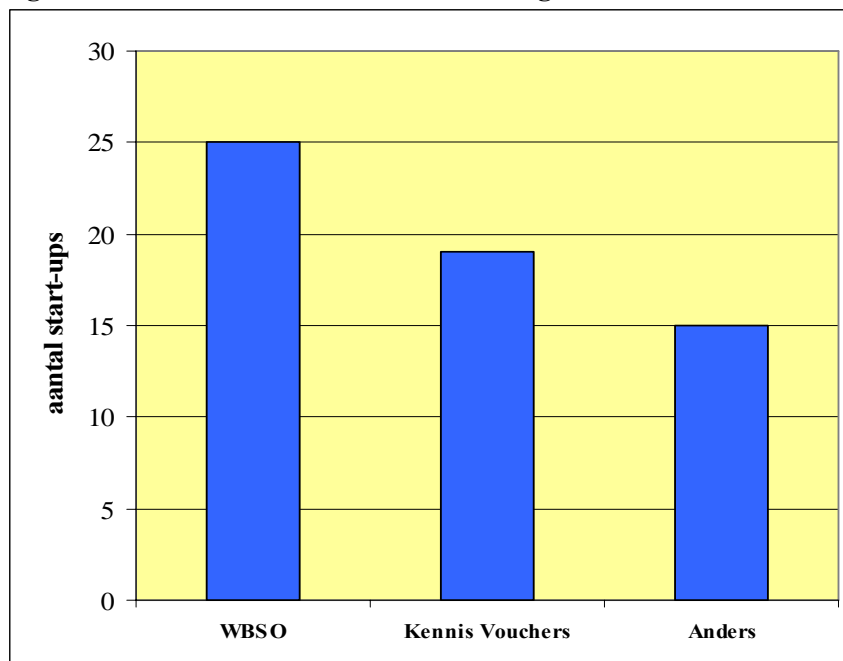
Financiering van start-ups

In vraag 16 en 17 van de Questionnaire is de aanvrager/projectleider verzocht om aan te geven welk soort financiering is verkregen door de start-up waaraan de universiteit van die aanvrager/projectleider de gevaloriseerde kennis heeft overgedragen.

In [Figuur 17](#) is weergegeven welk soort publieke financiering is verkregen door hoeveel start-ups.

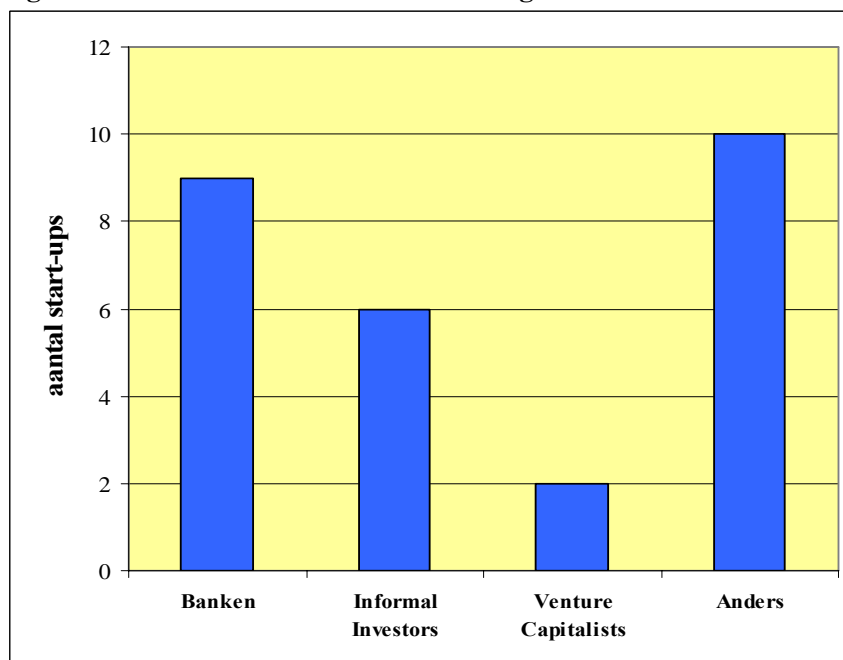
Meer dan de helft van de start-ups blijkt gebruik te maken van de fiscale voordelen die de Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk (WBSO) biedt. Verder maakt een groot aantal (19) gebruik van Kennis Vouchers. Andere publieke financiering (“Anders”) wordt bijvoorbeeld verkregen in de vorm van door de Europese Unie gesubsidieerde projecten.

Figuur 17 Publieke financiering

In Figuur 18 is weergegeven welke private partijen financiering hebben verleend aan hoeveel start-ups. Hier worden banken het vaakst (9 x) genoemd, gevolgd door Informal Investors (6 x) en Venture Capitalists (2 x). De restcategorie (“Anders”) betreft bijvoorbeeld eigen middelen van de oprichters.

Figuur 18 Private financiering

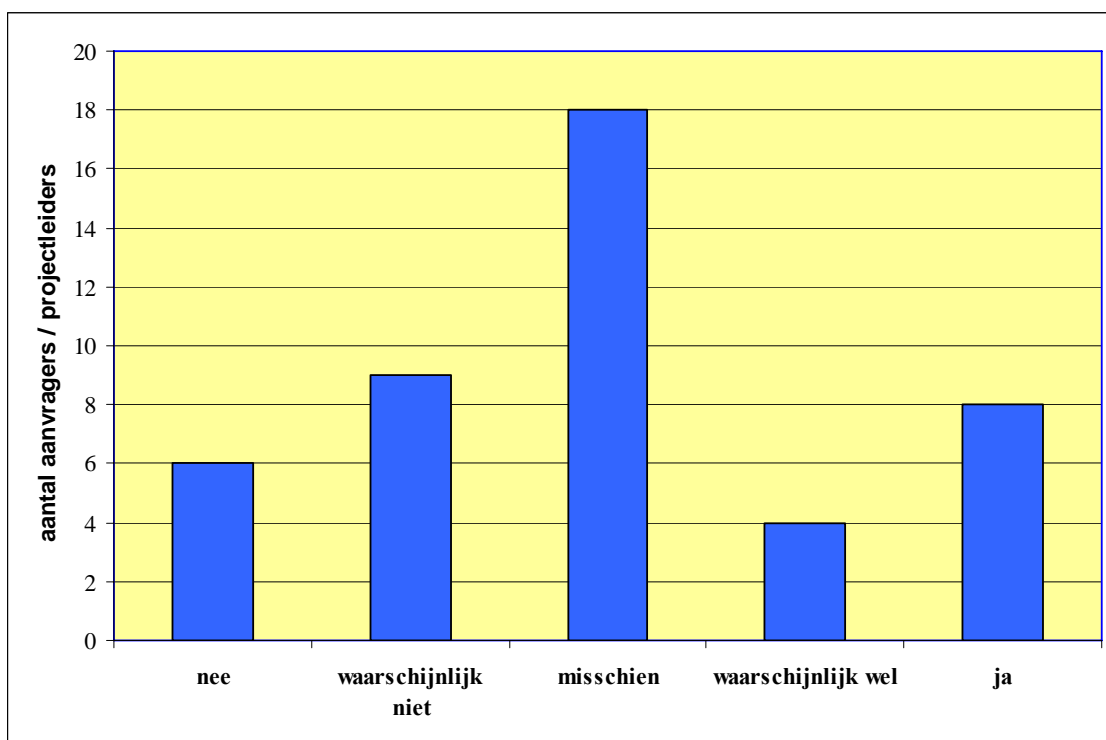

Oprichting met of zonder steun vanuit het STW VG programma

In vraag 18 van de Questionnaire is de aanvrager/projectleider verzocht om aan te geven of de start-up waaraan de universiteit van die aanvrager/projectleider de gevaloriseerde kennis heeft overgedragen ook had kunnen worden opgericht zonder de steun vanuit het STW Valorisation Grant programma. Deze vraag is door 6 projectleiders (13 %) met “nee” beantwoord en door 8 projectleiders (17.8 %) met “ja”. 31 projectleiders (68.9 %) kan deze vraag niet met een eenduidig “ja” of “nee” beantwoorden, maar in totaal denken 15 aanvragers/projectleiders (33.3 %) dat oprichting van de start-up niet of waarschijnlijk niet mogelijk was geweest zonder die steun.

De genoemde aantallen zijn weergegeven in Figuur 19.

Figuur 19 Oprichting van de start-up was mogelijk geweest zonder de steun aan de universiteit vanuit het STW VG programma

Personeel en stagiaires van start-ups

Op 31 december 2008 bestond het totale personeelsbestand bij alle start-ups samen uit 120 fte en waren er 50 fte stagiaires werkzaam in deze start-ups.

Omzet van start-ups

Er is in de Questionnaire ook gevraagd naar de omzet van de start-ups, maar die vraag kwam voor de meeste start-ups te vroeg, zodat daarop maar door een zeer beperkt aantal aanvragers/projectleiders is geantwoord en het resultaat daarom hier niet is vermeld.

6.3 Uitwerking antwoorden op vragen in de Questionnaire voor leden van de Beoordelingscommissie

6.3.a Respons

Aan alle 26 leden van de Beoordelingscommissie is de Questionnaire voor de leden van de Beoordelingscommissie toegestuurd die als Bijlage 4 bij dit Evaluatierapport is gevoegd. Op de uitnodiging om de Questionnaire in te vullen hebben 19 leden gereageerd. 7 leden hebben niet gereageerd. Van de 19 leden die wel hebben gereageerd hebben er 17 de Questionnaire ingevuld.

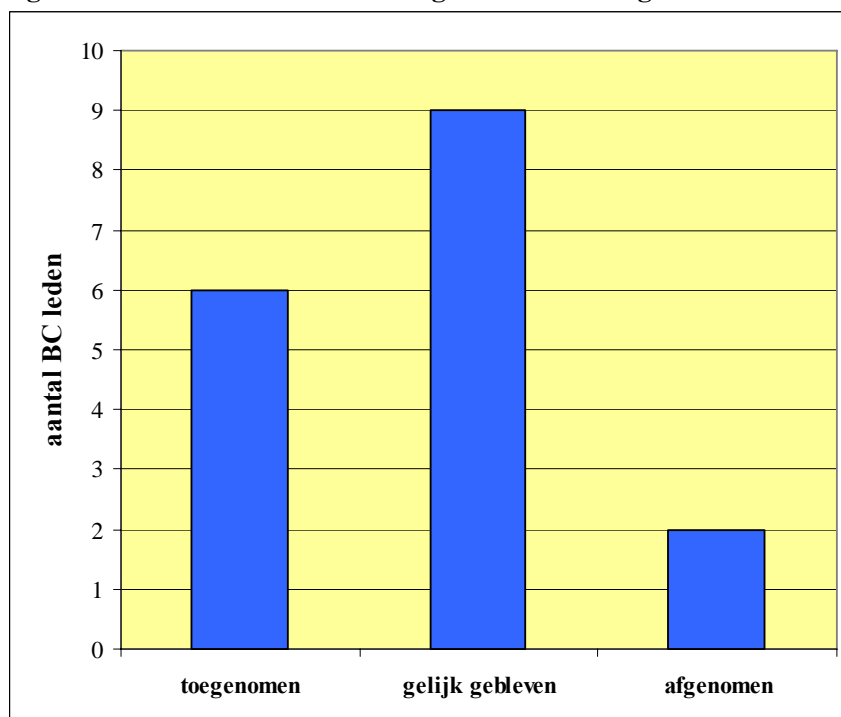
Met vier afzonderlijke leden van de Beoordelingscommissie is een gesprek gevoerd.

6.3.b Resultaten

Kwaliteit van de ingediende aanvragen

In vraag 3 van de Questionnaire is aan de leden van de Beoordelingscommissie gevraagd om aan te geven of naar hun mening de kwaliteit van de ingediende projectvoorstellen in de loop van de afgelopen jaren is afgenomen, toegenomen of gelijk gebleven. Zoals uit Figuur 20 blijkt zijn de meeste leden van de Beoordelingscommissie van mening dat de kwaliteit gelijk is gebleven of zelfs is toegenomen. Slechts 2 leden zijn van mening dat de kwaliteit is afgenomen.

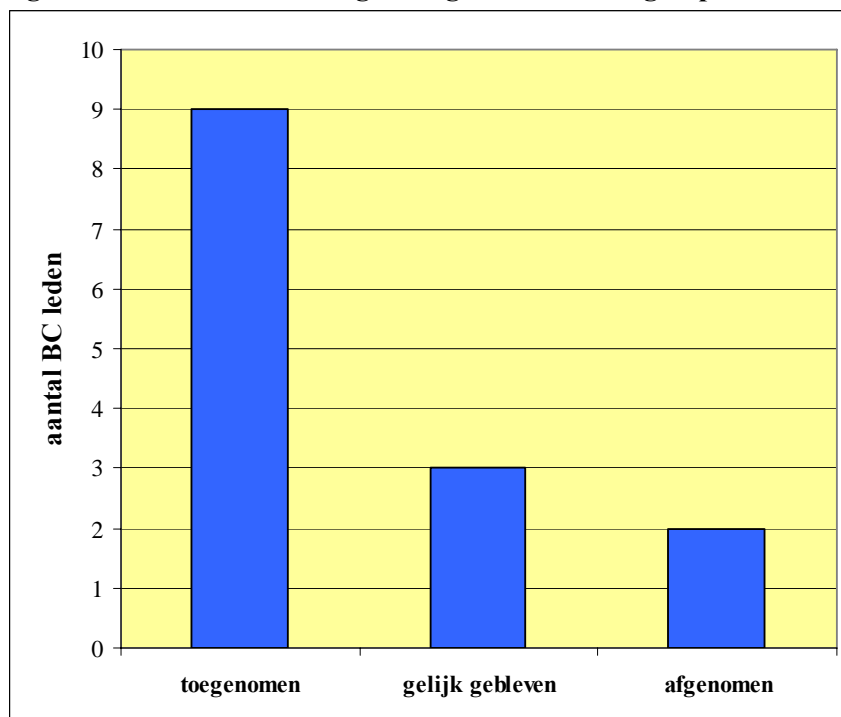
Figuur 20 Kwaliteit ingediende aanvragen

Belangstelling vanuit de doelgroep

In vraag 4 van de Questionnaire is aan de leden van de Beoordelingscommissie gevraagd om aan te geven of naar hun mening de belangstelling voor het Valorisation Grant programma vanuit de doelgroep in de loop van de afgelopen jaren is afgenomen, toegenomen of gelijk gebleven. Zoals uit Figuur 21 blijkt zijn de meeste leden van de Beoordelingscommissie van mening dat de belangstelling voor het programma is toegenomen.

Figuur 21 Belangstelling vanuit de doelgroep

Beoordelingsproces en werkwijze van de commissie

Op enkele uitzonderingen na zijn de commissieleden over het algemeen positief over het beoordelingsproces en over de werkwijze van de commissie. Tegelijkertijd zijn door vrijwel alle leden suggesties gedaan voor verbetering van het beoordelingsproces en de werkwijze van de commissie.

Een tamelijk groot aantal leden vindt dat er een duidelijk werkwijze protocol voor de beoordeling van aanvragen zou moeten zijn. Er wordt verder opgemerkt dat de hele gang van zaken met betrekking tot de Beoordelingscommissie professioneler kan. Commissieleden zouden bij hun benoeming een officiële brief van het Bestuur van STW moeten krijgen waarin wordt vastgelegd wat er precies van hun wordt verwacht. In die brief zouden ook zaken als geheimhouding, het voorkomen van de schijn van belangenverstrengeling en de aanwijzing en de rol van de voorzitter moeten worden geregeld.

Een commissielid constateert dat fase-1 aanvragen nu soms worden beoordeeld alsof het om VC financiering gaat. Een ander commissielid waarschuwt voor het te zwaar laten meetellen van de manier van presenteren van een aanvraag (het verkopen van een idee). Weer een ander commissielid constateert dat de beoordelingen soms flink uit elkaar lopen en suggereert daarom om een commissielid dat een schriftelijke beoordeling heeft uitgevoerd ook altijd aanwezig te laten zijn bij de presentatie van het projectvoorstel en dat zijn/haar eindoordeel zwaarder zou moeten wegen.

Voor een van de leden is het verder de vraag of de commissie nu geacht wordt (de projectleider van) de aanvragende universiteit te beoordelen of de beoogde ondernemer(s). Verder wordt gesuggereerd dat de commissie meer oog zou moeten hebben voor risico's en minder voor commercieel potentieel. Enkele commissieleden zouden graag peer review ingevoerd zien voor de beoordeling van de kwaliteit van de technologie in fase-1 aanvragen. Een lid is van mening dat de finale ranking niet door een of enkele leden ter discussie gesteld zou moeten kunnen worden. Een enkeling vindt dat er teveel aanvragen op één dag moeten worden beoordeeld.

Verder heeft een deel van de commissieleden zijn twijfels bij de samenstelling van de commissie en bij de wijze waarop de leden worden/zijn geselecteerd. Sommigen zijn van mening dat er teveel hoogleraren en te weinig ondernemers zitting hebben in de commissie.

In ieder geval moet volgens verschillende commissieleden meer eenheid van denken worden bevorderd. De beoordeling is nu teveel afhankelijk van het moment en de commissieleden die op het moment van de beoordeling aanwezig zijn. Een commissielid merkt in dit verband op dat een voorstel dat na een jaar opnieuw, maar zonder noemenswaardige wijzigingen, wordt ingediend soms totaal anders wordt beoordeeld dan bij de eerste indiening het geval was. Eigenlijk zou de doelstelling van de Valorisation Grant eerst nog eens scherp moeten worden geformuleerd.

Sommige commissieleden vinden dat er ook een strakker format voor de indieners zou moeten zijn.

Beoordelen van de ontvankelijkheid van aanvragen

Twee commissieleden zijn van mening dat STW, voorafgaand aan de beoordeling door de commissie, de ontvankelijkheid van de ingediende aanvragen beoordeeld zou moeten hebben, zodat de commissie zich niet meer hoeft af te vragen of de aanvrager wel in dienst is van de universiteit, of het IP eigendom van de universiteit is en of de begroting wel voldoet aan de formeel gestelde eisen en aan staatssteunregels, etc.

Begeleiding aanvragers door STW

Slechts twee commissieleden zien geen enkele rol voor STW weggelegd bij de begeleiding van onderzoekers die op basis van de uitkomsten van een Valorisation Grant project een eigen bedrijf hebben opgezet. De andere respondenten zijn van mening dat hier wel een rol voor STW is weggelegd, waarbij de meeste vinden dat dit een faciliterende rol zou moeten zijn. Daarbij kan gedacht worden aan bijvoorbeeld het helpen zoeken van financiering voor de op te richten start-ups.

6.4 Meningen over belang van het Valorisation Grant programma en de continuering van het instrument

6.4.a Meningen van aanvragers/projectleiders

Een aantal aanvragers/projectleiders heeft de ruimte die aan het eind van de Questionnaire voor aanvragers/projectleiders was opengelaten voor het geven van aanvullend commentaar, gebruikt om zijn/haar mening te geven over het belang van het Valorisation Grant programma als zodanig en over het belang van continuering van dit instrument. Geen van de aanvragers/projectleiders heeft zich hierover op enigerlei wijze negatief uitgelaten. Wel hebben verschillende aanvragers/projectleiders (12) spontaan aangegeven dat zij het STW Valorisation Grant programma als waardevol of zeer waardevol beschouwen. Een enkeling beveelt expliciet continuering van het instrument aan. In [Bijlage 8](#) zijn de betreffende meningen weergegeven in de vorm van citaten.

6.4.b Meningen van leden van de Beoordelingscommissie

Ook enkele leden van de Beoordelingscommissie hebben spontaan aangegeven dat zij het STW Valorisation Grant programma als een goed en krachtig instrument beschouwen dat gecontinueerd zou moeten worden. In [Bijlage 9](#) zijn de betreffende meningen van leden van de Beoordelingscommissie weergegeven, eveneens in de vorm van citaten.

6.5 Onduidelijkheden bij aanvragers/projectleiders en leden van de Beoordelingscommissie over de Richtlijnen Valorisation Grant en andere documentatie m.b.t. de Valorisation Grant

Aanvragers/projectleiders stellen regelmatig vragen over de Richtlijnen Valorisation Grant en andere documentatie m.b.t. de Valorisation Grant. In [Bijlage 5](#) zijn enkele voorbeelden van dergelijke vragen vermeld.

In [Bijlage 6](#) zijn voorbeelden van vragen vermeld die hierover en over de beoordelingsprocedure worden gesteld door leden van de Beoordelingscommissie.

Onduidelijkheden over de doelstelling van het Valorisation Grant programma en het beoogde resultaat van fase-1 projecten en fase-2 projecten

Veel vragen komen voort uit een gemis aan duidelijkheid over wat precies de doelstelling is van het Valorisation Grant programma en, in het verlengde daarvan, wat precies het resultaat moet zijn van een fase-2 project, en aan welke eisen een projectaanvraag precies moet voldoen.

Een en ander is in de Richtlijnen Valorisation Grant en andere documentatie van STW m.b.t. de Valorisation Grant op de volgende (verschillende) manieren verwoord:

“De Valorisation Grant is bedoeld om startende en bestaande (kleine) bedrijven te helpen om resultaten van wetenschappelijk onderzoek marktrijp te maken....Van de fase-1 voorstellen zijn er inmiddels negen doorgestroomd naar fase-2 voor het maken van een ondernemingsplan.....Voor STW is het onmogelijk om bedrijven rechtsreeks te subsidiëren. De Valorisation Grant moet formeel via STW-onderzoekers en dus via de universiteiten lopen.”

“Hij (de Valorisation Grant) is vooral bedoeld voor het helpen overbruggen van de “funding gap” waar veelbelovende onderzoeksresultaten op kunnen stuiten. Met een Valorisation Grant slagen onderzoekers er vaker in hun onderzoeksresultaten om te zetten in bedrijvigheid. Zo helpen STW en de medefinanciers van het programma de commercialisatie te bevorderen van de bestaande kennis en kunde bij universiteiten.”

“De Valorisation Grant is primair bedoeld voor het creëren van nieuwe high-tech bedrijvigheid vanuit bestaande kennis en kunde binnen de universiteiten en onderzoeksinstellingen”.

“De Valorisation Grant is primair bedoeld voor het starten van een commerciële activiteit vanuit bestaande kennis en kunde binnen de publieke kennisinstellingen. De Valorisation Grant dient aangewend te worden voor het planmatig uitbouwen van een potentieel kennisidee tot een commerciële activiteit.”

“Doel van dit programma is het bevorderen van commercialisatie van de verworven kennis uit universitair onderzoek.”

“Doel: Pre-seed subsidie voor het creëren van nieuwe high-tech bedrijvigheid vanuit bestaande kennis en kunde binnen de universiteit”.

“Doel: Pre-seed subsidie voor het planmatig uitbouwen van een potentieel kennisidee tot een commerciële activiteit. Fase-1: Haalbaarheidsstudie - zowel technologisch als commercieel; Fase-2: Valorisatiefase - planmatige versterking van de innovatie en organisatie tot moment van instappen externe financiering”.

“..... met als doel om de commerciële toepassing van veelbelovende onderzoeksresultaten te stimuleren. De Valorisation Grant financiert projectvoorstellen waarbij planmatig een potentieel kennisidee wordt uitgebouwd tot een commerciële activiteit”.

“Hightech, high risk, high payoff. Zo kunnen we de projecten karakteriseren die voor een Valorisation Grant in aanmerking komen. Juist vanwege dat hoge risico is de beoordelingscommissie uitermate kritisch op het ondernemerschap dat uit de voorstellen naar voren komt. Voor driekwart zijn het voorstellen van wetenschappers en bij een kwart zijn ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf betrokken. Juist bij wetenschappers kijkt de commissie streng naar de commerciële kansen die hun voorstellen bieden.”

“Na afloop van Fase-1 moet duidelijk zijn: Wie gaat het bedrijf opzetten?”

“Doel van Fase-2: Valorisatie. Eindresultaat: businessplan op basis waarvan private financiers willen investeren”.

“Eindresultaat fase-2: nieuwe high-tech bedrijvigheid waar private financiers in willen investeren”.

“In deze fase (2) vindt de planmatige versterking van de innovatie en organisatie plaats. Het doel van deze fase moet zijn het punt te bereiken waarop private financiers de verdere commerciële ontwikkeling voor hun rekening willen nemen”.

“In de beoordeling van de toekenning voor de tweede fase, waarmee een ontwikkelingsbudget van 200.000 euro is gemoeid, kijkt de commissie vooral naar de motivatie van de indiener.”

Door enkele van de hierboven vermelde formuleringen wordt de indruk gewekt dat voor een valorisation grant alleen in aanmerking kan komen:

- een aanvrager/projectleider die zelf een bedrijf wil oprichten; dan wel
- een aanvrager/projectleider die bij de uitvoering van zijn/haar project (andere) onderzoekers betreft die een bedrijf willen oprichten.

Uit andere formuleringen en uit de praktijk van de afgelopen jaren moet worden afgeleid dat een aanvrager/projectleider ook voor een valorisation grant in aanmerking kan komen als hij/zij de kennis die in het project wordt gevaloriseerd wil overdragen aan een bestaand bedrijf.

Voor wat betreft het door STW beoogde eindresultaat van een fase-2 project: ook hiervoor worden verschillende formuleringen gehanteerd, zodat onduidelijk is of dat eindresultaat een businessplan moet zijn of een nieuwe high-tech bedrijvigheid of een planmatige versterking van de innovatie en de organisatie. Wat hier wordt bedoeld met “organisatie” is overigens ook niet helemaal duidelijk.

Onduidelijkheden over Intellectuele eigendomsrechten (IER)

Ook komen veel vragen voort uit een gemis aan duidelijkheid over de betekenis en de bedoeling van de claim die STW legt op (mede)eigendom van de resultaten die voortvloeien uit Valorisation Grant projecten.

Een en ander is in de Richtlijnen Valorisation Grant en de andere documentatie van STW m.b.t. de Valorisation Grant op de volgende manieren verwoord:

“U verklaart zich a priori akkoord met het IP-beleid van STW: de eigendomsrechten op de projectresultaten komen in gelijke mate toe aan zowel de universiteit als aan de financier van de Valorisation Grant (i.e. STW, NanoNed, PROGRESS en ICT-Regie). De universiteit zal, evenals de Valorisation Grant financier bereid moeten zijn de eigendomsrechten op de resultaten over te dragen of te licentiëren aan de betrokken dan wel op te richten onderneming, onder marktconforme voorwaarden.”

“Als de projectleider de mogelijkheid aanwezig acht dat het onderzoek leidt tot een octrooieerbare uitvinding, stelt hij de STW daarvan terstond schriftelijk in kennis. De STW met de projectleider beslissen daarna samen met de betrokken onderzoekinstelling over de volgen procedure, waarbij rekening wordt gehouden met de commerciële belangen van de eventuele betrokken onderneming. De rechten op de gegenereerde kennis komen veelal toe aan de onderzoekinstelling en de STW tezamen. De STW kan strikt vertrouwelijk advies inwinnen bij externe adviseurs.”

Door deze formuleringen wordt de indruk gewekt dat het IER beleid (of IP beleid) dat STW hanteert voor onderzoeksprojecten een op een van toepassing is op Valorisation Grant projecten. Dat is echter niet het geval. Bij Valorisation Grant projecten wordt STW alleen mede-eigenaar van de octrooi-aanvraag als voor het indienen van die aanvraag budget is gereserveerd in de goedgekeurde begroting van het betreffende projectvoorstel. Als er geen budget is gereserveerd voor het indienen van een octrooi-aanvraag en er is toch aanleiding om een octrooi-aanvraag in te dienen, dan moet de universiteit dat in principe voor eigen rekening en risico doen en dan wordt ook alleen de universiteit eigenaar van die octrooi-aanvraag. Als deze situatie zich voordoet gaat het in het betreffend project blijkbaar niet (alleen) om het valoriseren van kennis, maar (waarschijnlijk ook) om het ontwikkelen van nieuwe kennis, maar dat is een activiteit die naar zijn aard niet thuishoort in een Valorisation Grant project.

Onduidelijkheden over freedom-to-operate

Verder komen ook veel vragen voort uit een gemis aan duidelijkheid over de voorwaarden die STW oplegt aan de universiteit met betrekking tot “freedom-to-operate”. Met betrekking tot “freedom-to-operate” kunnen in de verschillende documenten van STW over de Valorisation Grant de volgende formuleringen worden gevonden:

“verklaren dat – naast de overeenkomsten en afspraken genoemd in de door STW goedgekeurde projectaanvraag – geen andere afspraken met derden, onder welke benaming dan ook, zijn gemaakt over de eigendom of overdracht van kennis uit bovengenoemd Valorisation Grant project.” (tekst uit financieringsakkoord)

“verklaren zich akkoord met de intentie om de eigendomsrechten op de resultaten over te dragen aan de betrokken dan wel op te richten onderneming tegen marktconforme voorwaarden.”

“Na afloop van Fase-1 moet duidelijk zijn:

- De vinding en onderliggende technologie is beschermd, kan beschermd worden. Zijn er blokkerende patenten?”

“Indien gebruik gemaakt wordt van beschermde achtergrond kennis van onderzoeksinstelling of derden zal ook met deze partijen een overeenkomst gesloten moeten worden. Daarnaast worden in het financieringsakkoord met de betrokken onderzoeksinstelling alle andere aspecten met betrekking tot de samenwerking geregeld (conform fase-1).”

Bij de indiening van een fase-2 aanvraag moet ingevolge de Richtlijnen Valorisation Grant een bijlage worden meegestuurd, getiteld:

“Situatie intellectueel eigendom, waaronder freedom-to-operate verklaring”

Onduidelijk is waarom de freedom-to-operate verklaring niet al bij de indiening van een fase-1 aanvraag wordt verlangd, temeer daar de universiteit in het financieringsakkoord voor zowel een fase-1 project als een fase-2 project moet verklaren geen afspraken met derden, onder welke benaming dan ook, te hebben gemaakt over de eigendom of overdracht van kennis uit het project. Verwarrend is verder ook dat de freedom-to-operate verklaring geacht wordt deel uit te maken van de bijlage “Situatie intellectueel eigendom”.

7. Conclusies en aanbevelingen

Zoals in Hoofdstuk 4 van dit rapport is aangegeven, heeft deze evaluatie een drieledig doel. Het doel is om na te gaan of:

1. het STW Valorisation Grant programma in een behoefte voorziet, tot resultaat leidt en verdient om te worden gecontinueerd;
2. eventueel nog verbeteringen mogelijk zijn in de opzet en/of de uitvoering van het programma;
3. het programma op de juiste wijze is gepositioneerd t.o.v. andere, vergelijkbare programma's in Nederland.

ad 1.

Belangstelling voor het programma vanuit het veld en bekendheid bij de doelgroep

Het STW Valorisation Grant programma geniet een brede belangstelling. Projectvoorstellen worden vanuit alle relevante disciplines - Techniek in brede zin, Life Sciences en ICT - en vanuit alle universiteiten ingediend. Van de ingediende projectvoorstellen past 93 % in een of meer Maatschappelijke Innovatie Agenda's en Sleutelgebieden, zoals High-tech Systemen en Materialen (HTSM), Gezondheid, Energie, Chemie en in mindere mate Veiligheid, Duurzame agroproductie, Flowers & Food en Water.

Het aantal aanvragen per ronde is in de afgelopen jaren op hetzelfde constante niveau gebleven. Voor fase-1 werden tussen 14 en 31 aanvragen per ronde ingediend en voor fase-2 tussen 7 en 17 aanvragen per ronde. Het aantal aanvragen is de afgelopen jaren eerder iets toegenomen dan afgenomen. Dat is in overeenstemming met de indruk die de leden van de Beoordelingscommissie hiervan hebben.

Zijn bekendheid bij de doelgroep dankt het programma aan de impact van de informatieverstrekking die rechtstreeks vanuit STW plaatsvindt, maar in belangrijke mate ook aan de wijze waarop binnen de universiteiten zelf bekendheid wordt gegeven aan het bestaan van het instrument.

Kwaliteit van de aanvragen

Er zijn meer commissieleden die vinden dat de kwaliteit van de ingediende projectvoorstellen is toegenomen dan commissieleden die vinden dat de kwaliteit is afgenomen. De meeste commissieleden zijn echter van mening dat de kwaliteit van de ingediende projectvoorstellen constant is gebleven.

Het percentage aanvragen dat wordt gehonoreerd heeft de afgelopen jaren steeds in de buurt van 50 % gelegen en dat geldt zowel voor de fase-1 aanvragen als voor de fase-2 aanvragen. Er is dus een relatief ruim en stabiel aanbod van kwalitatief goede en honorabele fase-1 en fase-2 projectvoorstellen. Het beschikbare budget is in balans met het aanbod aan goede en honorabele voorstellen en dus toereikend.

Hierbij moet wel worden aangetekend dat op dit moment geen zekerheid bestaat over de vraag of ICT-Regie ook in de toekomst medefinancier van het programma kan blijven. Als ICT-Regie onverhoopt zou wegvallen als medefinancier van het programma, zou het totale budget niet meer toereikend kunnen blijken te zijn om alle goede en daarvoor in aanmerking komende projectvoorstellen te honoreren.

Doorstroming van fase-1 naar fase-2

Van de projectleiders die een fase-1 aanvraag gehonoreerd hebben gekregen heeft op de peildatum van 1 juli 2009 al 72.0 % een fase-2 aanvraag ingediend. Dit percentage zal nog oplopen vanwege na-ijleffecten. Daarom lijkt het erop dat 20 à 25 % van alle ingediende fase-1 aanvragen uiteindelijk zal gaan resulteren in een afgerond fase-2 project. Dat betekent dat de doorstroming van ingediende fase-1 aanvragen naar afgeronde fase-2 projecten soepel en doeltreffend verloopt.

Start-ups

Dat het programma effectief is en snel tot concrete resultaten leidt kan worden afgeleid uit het grote aantal start-ups waaraan inmiddels al gevaloriseerde kennis is overgedragen. Een aanzienlijk deel van die start-ups had niet of waarschijnlijk niet kunnen worden opgericht zonder de steun vanuit het STW VG programma.

Verreweg de meeste start-ups (37) zijn voortgekomen uit de 3 TU's, maar de andere universiteiten hebben samen ook een redelijk aantal (11) start-ups voortgebracht. Veel start-ups zijn al internationaal actief. De meeste beschikken over eigen intellectuele eigendomsrechten, zoals octrooien, merk- en modelrechten.

Op 31 december 2008 bestond het totale personeelsbestand bij alle start-ups samen uit 120 fte. De start-ups hebben dus nu al behoorlijk wat nieuwe werkgelegenheid opgeleverd.

Continuering

Zowel de aanvragers/projectleiders als de leden van de Beoordelingscommissie zijn van mening dat het STW Valorisation Grant programma duidelijk voorziet in een behoefte en verdient om te worden gecontinueerd. Van de aanvragers/projectleiders hebben er 12 spontaan aangegeven het programma als waardevol of zeer waardevol te beschouwen. Ook verschillende leden van de Beoordelingscommissie hebben aangegeven dat zij het STW Valorisation Grant programma beschouwen als een goed instrument dat gecontinueerd zou moeten worden.

Dat het programma zijn bestaansrecht heeft bewezen staat eigenlijk voor niemand ter discussie

ad 2.

Algemeen

Zowel aanvragers/projectleiders als leden van de Beoordelingscommissie zijn in het algemeen tevreden over de wijze waarop aan het programma vorm en inhoud is gegeven en ook over de wijze waarop het programma wordt uitgevoerd. Dat neemt niet weg dat veel aanvragers/projectleiders en veel leden van de Beoordelingscommissie van mening zijn dat hier wel verbeteringen wenselijk en mogelijk zijn.

Doelstelling

De doelstelling van het STW Valorisation Grant programma is: bevorderen dat in commercieel opzicht veelbelovende kennis, die is ontwikkeld binnen Nederlandse universiteiten, tot commerciële exploitatie wordt gebracht hetzij door bestaande bedrijven, hetzij door start-ups die voor dit doel vanuit de universiteiten worden opgericht. In de documentatie van STW m.b.t. het Valorisation Grant programma wordt echter op een aantal plaatsen de indruk gewekt dat voor een valorisation grant alleen een aanvrager/projectleider in aanmerking kan komen die zelf een bedrijf wil oprichten, dan wel een aanvrager/projectleider die bij de uitvoering van zijn/haar project andere onderzoekers betreft met een dergelijke ambitie. Dit is niet in overeenstemming met de doelstelling van het Valorisation Grant programma en daarom verwarrend voor aanvragers/projectleiders, maar ook voor de leden van de Beoordelingscommissie.

Er blijkt verder ook een gemis aan duidelijkheid te zijn over bijvoorbeeld wat precies het resultaat moet zijn van een fase-2 project. In de documentatie van STW m.b.t. het Valorisation Grant programma kunnen de volgende, van elkaar verschillende, omschrijvingen worden gevonden van het doel c.q. het beoogde resultaat van een fase-2 project:

- planmatige versterking van de innovatie en organisatie tot moment van instappen externe financiering;
- businessplan op basis waarvan private financiers willen investeren;
- nieuwe high-tech bedrijvigheid waar private financiers in willen investeren.

Ook deze verschillende formuleringen blijken tot verwarring te leiden bij aanvragers/projectleiders en bij leden van de Beoordelingscommissieleden.

Aanbeveling: STW zou een heldere en eenduidige doelstelling moeten formuleren voor het Valorisation Grant programma en STW zou die doelstelling consequent moeten uitdragen. Ook zou STW eenduidig moeten vastleggen wat het doel is van een fase-1 project en waar een fase-1 project precies toe moet leiden en wat het doel is van een fase-2 project en waar een fase-2 project precies toe moet leiden. Cryptische formuleringen als “onderzoek naar de technologische en commerciële haalbaarheid van het voorstel” en “planmatige versterking van de innovatie en organisatie” zouden hierbij moeten worden vermeden.

Ontvankelijkheid

STW heeft in de Richtlijnen Valorisation Grant vastgelegd dat de eerste stap in het beoordelingsproces de beoordeling van de ontvankelijkheid van de aanvragen door het STW bureau is. In praktijk wordt deze toets echter niet uitgevoerd.

Aanbeveling: STW zou de formele vereisten waaraan een Valorisation Grant aanvraag dient te voldoen, eenduidig moeten definiëren en STW zou op basis daarvan de ontvankelijkheid van ingediende aanvragen moeten beoordelen, voordat de betreffende projectvoorstellen aan de Beoordelingscommissie worden voorgelegd. Op die manier kan STW veel onduidelijkheid wegnemen zowel bij aanvragers/projectleiders als bij de leden van de Beoordelingscommissie.

Als een aanvraag niet ontvankelijk is, zou STW de aanvrager/projectleider moeten laten weten waarom dat het geval is, zodat die aanvrager/projectleider eventueel en indien mogelijk, in een volgende ronde een verbeterd – wel ontvankelijk – projectvoorstel zou kunnen indienen.

Aanvraagprocedure en beoordelingsproces

Zoals blijkt uit paragraaf 6.2.b heeft een minderheid van 22 % van de aanvragers/projectleiders bij de beantwoording van vraag 7 van de Questionnaire een negatief of zeer negatief oordeel gegeven over het beoordelingsproces. Dit is waarschijnlijk ernstiger dan het lijkt, omdat de aanvragers/projectleiders die de Questionnaire hebben ingevuld niet als een representatieve doorsnede van alle aanvragers/projectleiders kunnen worden beschouwd. Zoals is opgemerkt in paragraaf 6.2.a was de responsgraad bij succesvolle aanvragers vele malen hoger dan bij minder succesvolle aanvragers. Het percentage aanvragers/projectleiders met een negatief oordeel over het beoordelingsproces is daarom in werkelijkheid waarschijnlijk hoger dan 22 %.

De kritiek van de aanvragers/projectleiders op het beoordelingsproces spitst zich toe op de hierboven al gesignaleerde onduidelijkheid met betrekking tot de doelstelling van het STW Valorisation Grant programma, het doel c.q. het beoogde resultaat van een Valorisation Grant project, de formele vereisten waaraan een projectvoorstel moet voldoen en de criteria aan de hand waarvan de Beoordelingscommissie tot een oordeel over de aanvraag komt. Deze onduidelijkheden komen voor een niet onbelangrijk deel voort uit het feit dat de Richtlijnen Valorisation Grant, de Aanwijzingen voor projectleiders en de bepalingen in het Financieringsakkoord niet allemaal met elkaar in lijn zijn.

Aanbeveling: STW zou de Richtlijnen Valorisation Grant, de Aanwijzingen voor projectleiders en de bepalingen in het Financieringsakkoord integraal moeten vervangen door één eenduidige en professionele subsidieregeling.

Intellectuele eigendomsrechten en freedom-to-operate

Er is verder ook onduidelijkheid bij aanvragers/projectleiders over de betekenis en de bedoeling van de claim die STW legt op (mede)eigendom van de resultaten die voortvloeien uit Valorisation Grant projecten en over wat het begrip freedom-to-operate precies voor STW inhoudt.

Aanbeveling: STW zou in de subsidieregeling ook regels moeten vastleggen met betrekking tot intellectuele eigendomsrechten en daarbij rekening moeten houden met het feit dat een Valorisation Grant project geen onderzoeksproject is. De regels die gelden voor door STW gesubsidieerde onderzoeksprojecten kunnen niet één op één van toepassing worden verklaard op Valorisation Grant projecten. Verder zou al bij de indiening van een fase-1 project vast moeten staan dat de universiteit freedom-to-operate heeft in de gebruikelijke betekenis van dit begrip.

Werkwijze protocol Beoordelingscommissie

Zoals hierboven al aangegeven blijken ook de meeste leden van de Beoordelingscommissie behoefte te hebben aan meer duidelijkheid. Een aantal van deze leden pleit onder meer voor het opstellen van een werkwijze protocol voor de Beoordelingscommissie. Sommige leden pleiten ook voor een strakker format voor indieners.

Aanbeveling: STW zou een werkwijze protocol voor de Beoordelingscommissie moeten opstellen. Dit protocol zou ook moeten voorzien in onderwerpen als geheimhouding, het niet gebruiken van de te beoordelen projectvoorstellen voor andere doeleinden dan de beoordeling ervan en verder het voorkomen van (de schijn van) belangenverstrengeling bij de beoordeling van projectvoorstellen. Het werkwijze protocol zou namens het Bestuur van STW moeten worden toegestuurd aan ieder voorgedragen nieuw lid van de Beoordelingscommissie. Het voorgedragen nieuwe lid zou zich moeten committeren aan het werkwijze protocol om daarna officieel benoemd te worden tot lid van de Beoordelingscommissie.

Toelichting op afwijzingsbesluit

De huidige werkwijze van de Beoordelingscommissie houdt onder meer in dat ieder aanwezig individueel lid van de Beoordelingscommissie na afloop van het interview met de aanvrager/projectleider een of twee korte schriftelijke opmerkingen over het betreffende projectvoorstel maakt. Vervolgens worden alle opmerkingen die over het betreffende voorstel zijn gemaakt door het STW bureau gebundeld en opgestuurd aan de aanvrager/projectleider. Veel aanvragers/projectleiders vinden die commentaren echter te summier. Met name als het gaat om een afgewezen aanvraag is een meer uitgebreid commentaar wenselijk, omdat de betreffende aanvrager/projectleider dat commentaar dan (beter) zou kunnen gebruiken om, indien en voor zover mogelijk, zijn/haar projectvoorstel te verbeteren ten behoeve van indiening in een volgende aanvraagronde.

Aanbeveling: De Beoordelingscommissie zou meer tijd moeten nemen om tot een meer uitgebreid commentaar op het eindoordeel van een aanvraag te komen, met name wanneer dat eindoordeel een afwijzing van het voorstel inhoudt. Uit dat commentaar zou moeten blijken hoe de aanvrager/projectleider zijn/haar aanvraag eventueel kan verbeteren.

ad 3.

De twee in paragraaf 3.6 genoemde SBIR programma's die op dit moment in Nederland lopen, leiden evenals het STW Valorisation Grant programma, tot nieuwe bedrijfsactiviteiten. Maar dat resultaat ligt bij alle programma's in het verlengde van de eigen(lijke) doelstelling van elk van deze programma's.

Het Ministeriële SBIR programma stelt zich primair ten doel het ontwikkelen van innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken door het MKB.

Het TNO SBIR programma stelt zich primair ten doel het ontwikkelen en commercialiseren van productideeën van TNO.

Het STW Valorisation Grant programma stelt zich primair ten doel het bevorderen van valorisatie van bestaande en commercieel veelbelovende kennis van universiteiten.

Het STW Valorisation Grant programma heeft dus niet alleen een ander doel, maar ook een andere doelgroep dan de twee genoemde SBIR programma's. Dat betekent dat het STW Valorisation Grant programma tot andere (nieuwe) bedrijfsactiviteiten leidt dan de twee SBIR programma's en dus in dit perspectief volledig complementair is aan die SBIR programma's.

Het NGI Pre-seed Grant programma en het STW Valorisation Grant programma nemen een heel andere positie ten opzichte van elkaar in dan de SBIR programma's en het STW Valorisation Grant programma.

Het NGI Pre-seed Grant programma bevordert de oprichting van nieuwe start-ups. Doordat het STW Valorisation Grant programma valorisatie bevordert van bestaande en in commercieel opzicht veelbelovende kennis van universiteiten, bevordert het programma tevens indirect de oprichting van nieuwe start-ups. Als bepaalde kennis echter beter via een bestaand bedrijf tot commerciële exploitatie kan worden gebracht is dat wel een optie binnen het kader van het STW Valorisation Grant programma, maar geen optie binnen het kader van het NGI Pre-seed Grant programma.

Verder beperkt het NGI Pre-seed Grant programma zich tot Life Sciences projecten, terwijl het STW Valorisation Grant programma openstaat voor projecten uit alle disciplines en ook voor interdisciplinaire projecten. In feite voegt het NGI Pre-seed Grant programma dus niets toe aan het STW Valorisation Grant programma en leidt het alleen tot verbodskeling van het al bestaande instrumentarium.

Aanbeveling: Er zou een poging moeten worden ondernomen om het STW Valorisation Grant programma en het NGI Pre-seed Grant programma weer samen te smeden tot één krachtig nationaal valorisatie instrument voor alle disciplines en gericht op overdracht van (gevaloriseerde) kennis aan bestaande bedrijven en aan nieuw op te richten start-ups.

Bijlage 1**Gebruikte afkortingen***Universiteiten*

TU/e	Technische Universiteit Eindhoven
UTw	Universiteit Twente
TUD	Technische Universiteit Delft
UL	Universiteit Leiden
RUN	Radboud Universiteit Nijmegen
RUG	Rijksuniversiteit Groningen
UvA	Universiteit van Amsterdam
UU	Universiteit Utrecht
WUR	Wageningen Universiteit en Research Centrum
UM	Universiteit Maastricht
VUA	Vrije Universiteit Amsterdam
UvT	Universiteit van Tilburg
EUR	Erasmus Universiteit Rotterdam

Ministeries

EZ	Ministerie van Economische Zaken
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
V&W	Ministerie van Verkeer en Waterstaat
DEF	Ministerie van Defensie
VRM	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
VWS	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Landen

NL	Nederland
B	België
D	Duitsland
F	Frankrijk
VS	Verenigde Staten

Diversen

BC	Beoordelingscommissie
HTSM	High-Tech Systemen en Materialen
ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IER	Intellectuele Eigendomsrechten
IP	Intellectual Property
NGI	Netherlands Genomics Initiative
SBIR	Small Business Innovation Research
VG	Valorisation Grant
WBSO	Wet bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk

Bijlage 2**Samenstelling Beoordelingscommissie STW Valorisation Grant per 01-07-2009**

Prof. dr. J.A. van den Berg	WUR
Ir. W.H. van den Berg	Techfund BV/The Informal Investors Network BV
Ir. G.A. de Bruin	Zernike Group Holding BV
Dhr. M.H. Bunge	Bunge Consultancy BV
Dr. J. Elders	C2V
Dr. P. van Gelderen	Icos Capital Management BV
Prof. dr. K. de Groot	Universiteit Twente
Ir. P.P. 't Hoen	ICT-Regie
Drs. C.A. Holland	Dialogic Innovatie & Interactie
Prof. dr. F.H.A. Janszen	Inpaqt Delft
Ir. W. Jouwsma	Bronkhorst High-Tech BV
Dhr. J. Kampinga MD	Oakes, Lyman & Co. Limited
Dhr. I.F.M. Karthaus	Syntens
Ir. G.J.W. Oldeman	TNO
Prof. dr. W.J. Quax	Rijksuniversiteit Groningen
Dr. ing. K. Recourt	Recourt Life Sciences
Prof. dr. ir. K. van 't Riet	TU Delft
Prof. dr. J.P.M. Sanders	WUR
Dr. B.J.R. Scholtens	DSM
Drs. E. Schutte	Signifix BV
Prof. dr. ir. C.H. Slump	UTwente
Dr. ir. V.L. Spiering	C2V
Dr. P.S.T. Tan	Syntens
Ing. H.H. Tuininga	Salland Electronics BV
Ir. J.H. Voûte	Dutch Institute of Management & Innovation
Dhr. R. Weaver	Syllion BV

Bijlage 3**Questionnaire voor projectleiders die een STW Valorisation Grant fase 1 aanvraag hebben ingediend in een of meer van de afgelopen aanvraagronde 1 t/m 10****t.b.v. de interne evaluatie van het programma door STW****Peildatum: 1 juli 2009**

(resultaten worden alleen geanonimiseerd verwerkt en gebruikt)

Naam van de universiteit/onderzoeksinstituut van waaruit de fase 1 aanvraag werd ingediend:

Titel, voornaam en achternaam van de aanvrager/projectleider vanuit de universiteit/onderzoeksinstituut:

1. Op welke wijze heeft u kennis gekregen van het bestaan van het STW Valorisation Grant Programma?

2. Wat is uw mening over de "Aanvraagrichtlijnen Valorisation Grant"?

☐	zeer duidelijk
☐	duidelijk
☐	matig duidelijk
☐	onduidelijk
☐	zeer onduidelijk

3. Wat is uw mening over de "Aanwijzingen voor STW Valorisation Grant projectleiders"?

- zeer duidelijk
- duidelijk
- matig duidelijk
- onduidelijk
- zeer onduidelijk

4. Wat is de titel van het project waarvoor de fase 1 aanvraag door u werd ingediend?

5. Binnen welk van de hieronder genoemde maatschappelijke innovatie agenda's en/of sleutelgebieden past dit project?

- Energie
- Gezondheid
- Veiligheid
- Water
- Duurzame agroproductie
- Flowers & food
- HighTech Systemen en Materialen (HTSM)
- Chemie

(u kunt géén, één of meer dan een hokje aankruisen)

6. In welke fase bevond het project zich op de peildatum (1 juli 2009)?

- de fase 1 project-aanvraag was ingediend
- de fase 1 project-aanvraag was gehonoreerd
- het fase 1 project was volledig uitgevoerd
- de fase 2 project-aanvraag was ingediend
- de fase 2 project-aanvraag was gehonoreerd
- het fase 2 project was volledig uitgevoerd

(indien van toepassing kunt u meer dan een hokje aankruisen)

- 7. Wat vindt u van het beoordelingsproces van Valorisation Grant aanvragen en van de wijze waarop uw fase 1 aanvraag en eventueel uw fase 2 aanvraag is/zijn beoordeeld?**

De volgende vraag alleen beantwoorden als in het kader van de uitvoering van het project reeds kennis werd gevaloriseerd en als die kennis inmiddels is overgedragen aan een bedrijf.

- 8. Wat is de naam van het bedrijf waaraan de kennis is overgedragen en waar is dat bedrijf gevestigd?**

De volgende vragen alleen beantwoorden als vraag 8 is beantwoord en als het in antwoord op vraag 8 genoemde bedrijf een nieuw vanuit de universiteit/onderzoeksinstituut opgericht spin-off / start-up bedrijf is.

- 9. Wat zijn de namen van de oprichters van het bedrijf?**

- 10. Hebben de oprichters meegedaan aan:**

STW valorisatie workshop “Oriëntatie op ondernemerschap”

NewVenture

LiveWire

11. Wat is de datum van oprichting van het bedrijf?

12. Welke rechtsvorm heeft het bedrijf?

13. In welke landen is het bedrijf actief?

14. Heeft het bedrijf een of meer van de hieronder genoemde rechten in eigendom:

(een) octrooi(en) of (een) octrooiaanvra(a)g(en)

modelrecht(en)

merkrecht(en)

15. Heeft het bedrijf een of meer octrooilicenties?

ja

nee

16. Heeft het bedrijf, tijdens of na de uitvoering van het fase 2 project, publieke financiering ontvangen in de vorm van:

WBSO

Kennisvouchers

Andere publieke financiering, namelijk

(u kunt géén, één of meer dan een hokje aankruisen)

17. Heeft het bedrijf, tijdens of na de uitvoering van het fase 2 project, financiering ontvangen van private financiers, zoals:

Informal investors

VC's

Banken

Andere private financiering, namelijk

(u kunt géén, één of meer dan een hokje aankruisen)

**18. Had het bedrijf ook opgericht kunnen worden zonder de steun van het STW
Valorisation Grant programma?**

- ja
- waarschijnlijk wel
- misschien
- waarschijnlijk niet
- nee

19. Wat was de omzet van het bedrijf in 2008? €
waarvan consultancy: %

20. Hoeveel werknemers (fte) had het bedrijf in dienst per 31-12-2008?

21. Hoeveel stagiaires/studenten waren werkzaam in het bedrijf op 31-12-2008?

Ruimte voor eventuele aanvullende opmerkingen die voor de evaluatie van belang kunnen zijn:

Wilt u een exemplaar van het Evaluatierapport ontvangen?

- ja
 nee

Wij danken u hartelijk voor uw zeer gewaardeerde medewerking!

2. **STW vervult op dit moment geen rol bij de begeleiding van onderzoekers die (mede) op basis van de uitkomsten van een Valorisation Grant project een eigen bedrijf hebben opgezet. Ziet u hier een rol voor STW weggelegd, en zo ja wat zou die rol dan volgens u moeten zijn?**

3. **Is volgens u de kwaliteit van de ingediende Valorisation Grant project aanvragen in de loop van de afgelopen jaren:**

- afgenomen**
- gelijk gebleven**
- toegenomen**

4. **Is volgens u de belangstelling voor de Valorisation Grant vanuit de doelgroep in de loop van de afgelopen jaren**

- afgenomen**
- gelijk gebleven**
- toegenomen**

Bijlage 5

Vragen van aanvragers/projectleiders over de Richtlijnen Valorisation Grant en de andere documentatie m.b.t. de Valorisation Grant

STW krijgt veel vragen over de Richtlijnen Valorisation Grant en de andere documentatie m.b.t. de Valorisation Grant. Voorbeelden van dergelijke vragen zijn:

Wanneer moet het contract tussen de universiteit, STW en het bedrijf gereed zijn?

Wanneer moet precies vastliggen dat de universiteit freedom-to-operate heeft?

Wie mag onder welke omstandigheden een octrooi-aanvraag indienen?

Wordt STW mede-eigenaar van dat octrooi?

Wat is precies het doel van een fase 2 project; is dit het versterken van de innovatie en organisatie; of is dit het leveren van proof of concept; of is dit het schrijven van een business plan of het oprichten van een bedrijf; of is dit het overdragen van kennis aan een bedrijf; of is dit het kunnen starten met fase 3?

Komen de kosten voor een masterclass biobusiness voor vergoeding in aanmerking?

Wat is de relatie tussen de hoofdaanvrager en de medeaanvrager?

Voor welk deel van de tijd moet de projectleider in ieder geval in dienst blijven van de universiteit?

STW wordt op basis van het financieringsakkoord mede-eigenaar van de resultaten van het project en dus bijvoorbeeld mede-eigenaar van de resultaten van een marktonderzoek. Is dit inderdaad de bedoeling van STW?

Mag een fase 2 project ook binnen 1 jaar zijn afgerond?

Bijlage 6**Vragen van leden van de Beoordelingscommissie over de Richtlijnen Valorisation Grant en de andere documentatie m.b.t. de Valorisation Grant**

Vragen die door de leden van de Beoordelingscommissie worden gesteld:

Hoe moeten plannen worden vergeleken voor projecten die in een totaal verschillende fase van ontwikkeling zijn?

Wanneer is men al te ver om nog een fase 1 voorstel te kunnen indienen?

Moet er bij het indienen van een fase 1 aanvraag al een “ondernemer” zijn?

Hoe moet de overdracht van kennis aan een bestaand bedrijf worden gewaardeerd t.o.v. de overdracht van kennis aan een nieuw op te richten bedrijf?

Bijlage 7**Overzicht van bedrijven waaraan kennis is overgedragen die in het kader van het Valorisation Grant programma werd gevaloriseerd**

1. Start-ups

1. Hybrid Catalysis BV, Eindhoven
2. Adapticon BV, Amsterdam
3. Novameer Holding BV, Veghel
4. Validus Technologies BV io, Eindhoven
5. MILabs BV, Utrecht
6. Actiflow BV, Breda
7. Taniq BV, Delft
8. Optimal Forming Solutions BV io, Eindhoven
9. Xpress Precision Engineering BV, Eindhoven
10. Kryoz Technologies BV, Enschede
11. Poly-heal BV io, Eindhoven
12. Triskel Therapeutics BV, Groningen
13. TIME VOF, Delft
14. RE-phrase BV, Nijmegen
15. Rollermate VOF, Enschede / Akkrum
16. Security Matters BV io, Enschede
17. Progression-Industry BV, Eindhoven
18. Ioniqa Technologies BV, Eindhoven
19. BloomWise, Enschede
20. Sensor Sense BV, Nijmegen
21. Holland Container Innovations BV, Delft
22. InteSpring BV, Delft
23. NeoDec BV, Eindhoven
24. Recore Systems BV, Enschede
25. Hitexacoat BV io, Leiden
26. Drexler Guinand Jauslin Architecten BV, Rotterdam
27. Inviso BV, Eindhoven
28. Compaan Design BV, Leiden
29. ChainScope BV io, Eindhoven
30. Heat Power BV, Helmond

31. Smart Signs Holding BV, Enschede
32. My Life Technologies BV io, Enschede
33. B-invented BV, Eindhoven
34. Peer+ BV, Eindhoven
35. Vabrema BV, Eindhoven
36. QTIS/e BV, Eindhoven
37. Flowid BV, Eindhoven
38. Emultech BV, Eindhoven
39. Luminostix BV, Rotterdam
40. Ephicas BV, Delft
41. Explants Technologies BV, Leiden
42. Encapson BV, Nijmegen
43. E-Ball BV io, Enschede
44. Axini BV, Leusden
45. Crossbeta Biosciences BV, Utrecht
46. Medimate BV, Enschede
47. Blue4Green, Enschede
48. XEBRA VOF, Eindhoven

2. Bestaande bedrijven

1. Philips, Eindhoven
2. QualiFresh BV, Wassenaar
3. Eagle Vision Systems BV, Naarden
4. BiOrion Technologies BV, Groningen
5. i-Optics BV, Rijswijk
6. Tetterode Glas Voorthuizen, Voorthuizen
7. OfficeHeart BV, Veenendaal
8. CrystalQ BV, Stadskanaal

Bijlage 8

Meningen van aanvragers/projectleiders over het belang van het Valorisation Grant programma en continuering van dit instrument

Een aantal aanvragers/projectleiders heeft gebruik gemaakt van de ruimte die in de Questionnaire was geboden voor het maken van eventuele aanvullende opmerkingen. Voor zover die opmerkingen betrekking hebben op de waarde van het Valorisation Grant programma en over het belang van continuering van dit instrument zijn zij hieronder opgenomen.

“..... Vanzelfsprekend zijn wij dan ook zeer dankbaar voor de mogelijkheden die het STW Valorisation Grant programma ons heeft gebracht.”

“Prima instrument. Moet wel beter geprofileerd worden in verloop procedure ten opzichte van OTP.”

“....., the STW Valorisation Grant has been very helpful funding program to close the gap between academic research and applied technology found in the Dutch universities/research institutions, I would recommend the continuation, or even the expansion, of this kind of programs to shorten the path between scientific developments and commercial applications, while developing professionals and scientific researchers of high calibre with entrepreneurial skills. Thus, these kind of workers will contribute to the creation of Hi-Tech companies, which will definitively help The Netherlands to keep its technological competitiveness worldwide.”

“Behalve de financiële impuls gaat er ook een sterke motiverende werking uit van de toekenning van de Valorisation Grant, en opent het deuren naar andere bronnen. Een soort keurmerkwerking.”

“Ik moedig STW aan dit programma te continueren.”

“Dit programma was een geweldige mogelijkheid om technologie verder te kunnen ontwikkelen!”

“I find that the STW Valorisation Grant program is an invaluable tool.”

“Hoge waardering voor het systeem van de STW Valorisation Grants. Ik denk dat deze grants in de meeste gevallen net de doorslag geven voor het kunnen starten van een bedrijf.....”

“Valorisation Grant is in principe een goed instrument, huidige omvang van het programma lijkt mij OK.”

“Wij zijn van mening dat de STW Valorisation Grant 1 en 2 van onschatbare waarde zijn voor de oprichting van het bedrijf. Het stelt ons in staat om het bedrijf sneller te ontwikkelen. Door deze snellere ontwikkeling zijn we ook in staat om het bedrijf beter te ontwikkelen. Indien de STW Valorisation Grant zou ontbreken, zou de time to market significant langer zijn en concurrenten zouden ons voorbij kunnen gaan.”

“..... heeft de STW valorisation grants (fase 1 en 2) als zeer waardevol ervaren. De subsidie was cruciaal in de opzet/organisatie van de onderneming. Met de STW grants heeft de opstartfase kunnen financieren zonder bancaire leningen.”

“De VG is naar mijn mening een zeer goed initiatief.”

Bijlage 9**Meningen van leden van de Beoordelingscommissie over het belang van het Valorisation Grant programma en continuering van dit instrument**

Een aantal leden van de Beoordelingscommissie heeft o.a. gebruik gemaakt van de ruimte die in de Questionnaire was geboden voor het maken van eventuele aanvullende opmerkingen. Voor zover die opmerkingen betrekking hebben op de waarde van het Valorisation Grant programma en over het belang van continuering van dit instrument zijn zij hieronder opgenomen.

“het Valorisation Grant Project is een goed initiatief, dat veel jonge entrepreneurs steunt in hun ambitie een eigen bedrijf op te richten.....”

“Ik ben in het algemeen positief over de Valorisation Grant.....”

“Zelf ben ik van mening dat de GRANT een krachtig instrument is en navolging verdient....”

“De STW valorisation grant is een goed instrument om jong ondernemerschap te stimuleren. Ik hoop van harte dat het blijft bestaan, want continuïteit in Nederland is op dit gebied nog spaarzaam....”

“De Valorisation Grant is een prachtig instrument”